PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 35 lir | Leto XVIII. - Št. 153 (5237) | TRST, petek 6. julija 1962

UČINKOVIT UKREP PROTI OBSTRUKCIJSKI TAKTIKI DESNICE

Poslanska zbornica bo zasedala noč in dan do odobritve zakona o Furlaniji-Julijski krajini

Poslanci so odobrili prve tri člene zakona: ustanavlja se avtonomna dežela; njeno glavno mesto je Trst; priznava se enakopravnost med Slovenci in Italijani; statut dežele ščiti «etnične in kulturne značilnosti» Slovencev

RIM, 5. — Poslanska zbornica je danes nadaljevala razpravo o posameznih členih zakonskega osnutka, ki ustanavlja avtonomno deželo s posebnim statutom Furlanijo-Julijsko krajino. Na včerajšnjem zasedanju je odobrila prve tri člene, od katerih se prvi člen glasi: «Ustanavlja se avtonomna dežela s pravno osebnostjo Furlanija-Julijska krajina, v okviru enotne in nedeljive italijanske republike, na podlagi ustavnih načel in po tem statutu»; drugi člen se glasi: «Dežela zajema ozemlja sedanjih provinc Gorice in Vidma in občin Trsta, Devina-Nabrežine, Repentabra, Milj, Doline in Zgonika. Trst je glavno mesto dežele. Medtem ko ostanejo v veljavi določbe o uporabi državne zastave, ima dežela svojo zastavo in svoj grb, ki ju odobri z odlokom predsednik republike».

Tretji člen pa pravi: «*V deželi se priznava enakost pravic in ravnanja vsem državljanom, ne glede na etnično skupino, kateri pripadajo, z zavarovanjem njihovih etničnih in kulturnih značilnosti*».

Razprava o posameznih členih tega zakonskega osnutka je zelo dolgotrajna, ker desnica (liberalci, monarhisti in misovci) uveljavlja taktiko zavlačevanja s predlaganjem neštetih popravkov in s tem, da se zateka v svoji nemoči k proceduralnim prijemom, da bi čim dlje zavlekla odobritev tega zakona. S tem hoče doseči tudi to, da bi se zavlekla tudi razprava o nacionalizaciji električne industrije, ki bo prišla pred parlament koj za tem osnutkom. Vendar pa ji to ne bo uspelo, ker je poslanska zbornica odobrila demokristjanski predlog, da se sedanje zasedanje nadaljuje nepretrgano, noč in dan, do zaključka sedanje razprave o avtonomni deželi Furlanija-Julijska krajina.

Prve tri člene zakonskega osnutka so odobrili z ogromno večino v predloženem besedilu, le na predlog misovcev so črtali izraz «sedanje» ozemlje občine Trst, občine Milj in slovenskih občin.

Danes je bil na vrsti 4. člen, ki govori o zakonodajni oblasti dežele, in glede katerega je opozicija predložila kar 16 popravkov.

V senatu so nadaljevali razpravo o zakonskem osnutku, ki predvideva zvišanje minimalnih pokojnin INPS, in ki bo bremenilo državno blagajno za nadaljnjih 296 milijard na leto. Spričo tega novega bremena bodo morali prispevati v pokojninski sklad tudi delodajavci in delavci: prvi v višini 3.70 odst., drugi pa v višini 1.80 odst. prejemkov. Celotni prispevek se tako zviša na 19.80 odst., od katerega odpade na delodajavce 13.20 odst., na delavce pa 6.60 odst.

Glavni odbor KD je nadalieval tudi danes razpravo o poročilu Mora. Diskutanti so, razen Gonelle, Tambronija in Martinellija, vsi podprli politiko levega centra in sprejete vladne ukrepe, med temi tudi ustanovitev dežele Furlanija-Julijska krajina in nacionalizacijo električne industrije. Danes je govoril tudi Fanfani, ki je branil politiko vlade in pozval nasprotnike politike levega centra, naj s svojo neobjektivno kritiko vladnega programa ne delajo vladi in stranki še večjih težkoč, kot jih uveljavljenje te politike že itak vključuje. Diskusija je bila zaključena, Moro pa je odgovoril kritikom sedanje politične usmeritve KD. Scelbovi pristaši so predložili resolucijo, v kateri zahtevajo, naj vodstvo stranke predloži glavnemu odboru v proučitev sklepe o rešitvi vprašanja spolovinarstva, preden bi o tem nekaj sklenili na ravni vlade.

«Komisija 45», ki proučuje vladni osnutek o nacionalizaciji električne industrije je danes nadaljevala s svojim delom in zaključila splošno razpravo; prihodnji teden pa bo proučila posamezne člene tega osnutka. Po seji je Lombardi imel razgovor s tajnikom PSDI Saragatom in tajnikom PRI Realejem.

Vodstvo PSI je sklenilo odložiti zasedanje centralnega odbora stranke za nedoločen čas, da bi mogli biti vsi socialistični parlamentarci prisotni v parlamentu, ker so tam potrebni v bitki proti obstrukciji desnice. Nenni je dejal, da je optimist glede nagle odobritve zakona o Furlaniji-Julijski krajini, Lombardi pa je dejal, da so člani «komisije 45» trdno odločeni uspešno zaključiti svoje delo.

Ker so tiskarji proglasili novo dvodnevno stavko v vsej Italiji, ne bo Primorski dnevnik izšel v soboto in nedeljo, prav tako kakor ne bo izšel noben drug časopis v Italiji. Prihodnja številka izide torej šele v torek.

Danes v Kragujevcu otvoritev tovarne «Crvena zastava»

BEOGRAD, 15. — Jutri bodo v Kragujevcu slovesno spustili v obrat novo tovarno avtomobilov «Crvena zastava», ki bo že letos izdelala 10.000 avtomobilov, prihodnje leto pa 32.000. V zvezi s proslavo v Kragujevcu je prispela danes v Beograd delegacija tovarne FIAT pod vodstvom podpredsednika Giovannija Agnellija. Zastopniki italijanske tovarne FIAT so ob prihodu v Beograd izjavili novinarjem, da so prispeli v Jugoslavijo, da bi se udeležili otvoritvene proslave nove tovarne, ki je plod italijansko-jugoslovanskega sodelovanja, in da izrečejo priznanje jugoslovanskim strokovnjakom. V zvezi z zgraditvijo nove tovarne je bila danes v Kragujevcu slovesnost, na kateri je predsednik okrajnega odbora Zečević izročil v imenu predsednika republike maršala Tita odlikovanja strokovnjakom in delavcem, ki so pripomogli k zgraditvi nove tovarne.

ZAKLJUČENI RAZGOVORI DE GAULLE - ADENAUER

Nove demonstracije v Franciji proti nemškemu militarizmu

Sestanek šestih na vrhu zaradi nesoglasij o politični združitvi?

PARIZ, 5. — De Gaulle in kancler Adenauer sta danes zaključila svoje razgovore. Jutri bo Adenauer odpotoval na obisk v razne francoske departmaje.

O razgovorih med obema državnikoma so objavili uradno poročilo, ki pravi, da je «Adenauerjev obisk v Franciji nov dokaz ponovne sprave med Francijo in Nemčijo». Poročilo dodaja, da ta sprava utrjuje atlantsko zavezništvo in da nalaga francoskemu in nemškemu narodu nove naloge.

Zatem pravi poročilo, da sta oba državnika proučila vprašanja, ki se tičejo Evrope, ter sta z zadovoljstvom ugotovila napredovanje v evropski gospodarski skupnosti, zlasti glede prehoda skupnega tržišča v drugo razdobje in glede pospešitve izvajanja pogodbe od 1. julija 1962 dalje.

Dalje sta oba državnika izrazila upanje, da bodo sedanja pogajanja v Bruslju glede pristopa Velike Britanije k evropskim skupnostim imela uspeh, ter izražata mnenje, da je potrebno končati sporazumno z ostalimi družabniki razgovore o ustanovitvi politične enotnosti.

Kar se tiče mednarodnega položaja, sta oba državnika posvetila posebno pozornost vprašanju Nemčije in Berlina in ugotovila glede tega popolno soglasje. Poročilo ponavlja znano nemško tezo, da bo samo «združitev Nemčije v pogojih splošnega miru in na podlagi spoštovanja pravice narodov do samoodločbe, omogočila res zadovoljivo rešitev nemškega in berlinskega vprašanja». Nato izrekata prepričanje, da bo «ob tesnem sodelovanju z britanskim in ameriškim zaveznikom ter z ostalimi člani zavezništva moč zaščititi svobodo in neodvisnost Berlina».

Predstavnik nemške delegacije je izjavil, da sta de Gaulle in Adenauer sprejela italijanski predlog, naj bi sklicali v Rimu konferenco na vrhu med predstavniki šestih držav skupnega tržišča, da se pospešijo načrti za politično združitev Evrope. Pripomnil je, da bosta Adenauer in de Gaulle pritrdilno odgovorila na zadevno pismo Fanfanija. Dalje je predstavnik dejal, da «prevladuje vtis, da je treba okrepiti organizacijo vojaškega in tehničnega sektorja NATO». Predstavnik ni hotel dodati drugega in je dejal, da Adenauer in de Gaulle nista podrobno obravnavala tega vprašanja.

Včeraj sta bili v Parizu dve demonstraciji proti Adenauerju, ki sta ju organizirale razne organizacije bivših pripadnikov odpora in bivših deportirancev ter članov zveze proti rasizmu in antisemitizmu. Demonstracije so organizirali v znamenju protesta proti obnavljanju nemškega militarizma. Tudi v Strassburgu, Grenoblu in Nantesu ter v drugih mestih so bile protestne demonstracije proti obisku Adenauerja.

Med včerajšnjim Adenauerjevim obiskom v pariški občinski palači so komunistični svetovavci začeli vzklikati: «Nočemo nemških revanšistov v tej dvorani. Živela nemška demokratična republika.»

U Tant o Kongu

LONDON, 5. — V hotelu Dorchester v Londonu je bilo danes kosilo, ki ga je priredila angleška vlada tajniku OZN U Tantu. Na kosilu je U Tant izrekel nezadovoljstvo zaradi stalnih kritik proti intervencij OZN v Kongu. U Tant je izjavil, da je OZN storila mnogo napak v Kongu in da bi nekatere njene operacije lahko bolje izvedli. Pripomnil pa je, da se zelo pogostoma ni pokazalo razumevanje glede položaja v Kongu in glede raznih s tem povezanih vprašanj. Zaradi tega so pogostoma letele kritike na račun OZN tudi za dogodke, ki spadajo v pristojnost kongoške vlade.

U Tant je izjavil, da je glavno vprašanje Konga pomanjkanje izvežbanega in izkušenega osebja, in da OZN skuša to vprašanje rešiti «Vendar pa napetost in zunanji politični pritisk, je dodal U Tant, prav gotovo ne olajšujeta te naloge. Kljub temu se začenjajo opažati rezultati akcije v Kongu». Pripomnil je, da se kljub raznim secesionističnim gibanjem opaža tendenca po naravni spravi v Kongu.

Na večerji sta govorila tudi Mac Millan in laburistični voditelj Gaitskell.

Hruščov o razorožitvi

MOSKVA, 5. — Predsednik sovjetske vlade Hruščov je govoril danes v Kremlju skupini kadetov vojaških akademij SZ in je dejal, da je naloga sovjetske vojske skrbeti za mir, preprečiti vojno in braniti pridobitve socializma.

V zvezi z ženevsko konferenco je Hruščov izjavil, da potek ženevskih razgovorov kaže, da zahodne države ne želijo razorožitve. Zato ne ostane Sovjetski zvezi drugega nego sprejeti na znanje, da imperialisti pospešujejo oboroževalno tekmo in pripravljajo svoje oborožene sile na vojno proti Sovjetski zvezi ter kopičijo velike količine orožja, med drugim tudi atomskega. Zatem je Hruščov dejal, da mora Sovjetska zveza za zaščito komunističnih držav na vsak način povečati moč svojih oboroženih sil. Dejal je dalje, da SZ nima druge alternative v sedanjem položaju, dokler ne bo dosežen sporazum o razorožitvi. Na koncu je dejal, da bodo imperialisti uničeni, če bodo začeli vojno.

PARIZ, 5. — Časovski voditelj Roger Degueldre, ki je bil pretekli mesec obsojen na smrt zaradi sodelovanja pri umoru nad dvajsetih ljudi, bo ustreljen jutri zjutraj. To so danes sporočili njegovi zagovorniki.

Argentinski študent, ki je na sliki, kaže nacistični znak, ki mu ga je skupina nacistov vrezala na lice. Študenta so nacisti ugrabili med novim valom nacističnih nasilij v Buenos Airesu

NOVI ZLOČINI FRANCOSKIH FAŠISTOV V ALŽIRIJI

Med proslavami dneva neodvisnosti v Oranu so oasovski zločinci streljali na množico

Naser je včeraj znova sprejel Ben Belo, ki potuje danes v Rabat - Ben Bela poudarja, da ni nesoglasij glede izvajanja evianskih sporazumov

Ben Bela v razgovoru z egiptovskim državnim ministrom Hatemom v Kairu

ALŽIR, 5. — Alžirska vlada je proglasila današnji dan za dan neodvisnosti. V tem okviru so bile v vsej Alžiriji velike proslave. Francija je namreč zasedla Alžir prav 5. julija pred 132 leti.

V Alžiru je na stotisoče ljudi navdušeno pozdravljalo mimohod narodnoosvobodilne vojske. V Oranu pa so oasovci prav med proslavami v središču mesta, katerih se je udeležilo nad dvesto tisoč Alžircev, začeli streljati. Nastala je velika panika in sledili so spopadi. Po dosedanjih podatkih je bilo od 20 do 30 mrtvih in več ranjenih. Točnih podatkov pa ni.

Streljanje se je začelo okoli 12. ure in kmalu zatem so oddelki narodnoosvobodilne vojske zavzeli položaje v središču mesta. Prvim strelom so sledili drugi. Alžirska vojska, policija in francoski vojaki so začeli streljati proti terasam in stréham, od koder so prihajali streli. Alžirski policiji je uspelo potisniti manifestante v alžirske dele mesta, Francoze pa so pozvali, naj se vrnejo na svoje domove. Pozneje so patrulje, ki so krožile po ulicah, streljale na vsakogar, ki se je prikazal na oknu. Aretirali so tudi več Francozov. V Oranu so določili policijsko uro od 15. ure dalje. Telefonske zveze z Oranom so prekinjene.

V Alžiru so voditelji avtonomnega področja za Alžir pozvali danes alžirsko prebivavstvo, naj konča manifestacije in naj se jutri vrne na delo.

V poučenih krogih predvidevajo, da bodo člani začasnega izvršilnega sveta prihodnji teden premestili svoje urade v Alžir, in sicer v poslopje, kjer so bili uradi bivšega generalnega guvernerja.

Iz Kaira poročajo, da je imel podpredsednik alžirske vlade Ben Bela davi nov razgovor s predsednikom Naserjem. Jutri bo Ben Bela odpotoval s posebnim letalom v Rabat.

Ben Bela je bil danes Naserjev gost na kosilu. Današnji razgovori so se začeli še pred kosilom in so se nadaljevali do poznega popoldneva. Skupno se je danes razgovarjal tri ure z Naserjem. Govorili so o nameravanem posredovanju ZAR v sporu med Ben Belo in Ben Hedo. Zdi se, da bo Ben Bela ostal za sedaj v Kairu in ne bo odpotoval v Tunis ali Rabat, kakor je imel v načrtu.

Včeraj se je Ben Bela razgovarjal z Naserjem skoraj eno uro. Razen tega se je Ben Bela razgovarjal včeraj s številnimi egiptovskimi uradnimi osebnostmi, ki se trudijo, da bi dosegle spravo med alžirskimi voditelji. Ben Bela se je sestal tudi s stalnim predstavnikom alžirske vlade pri Arabski ligi Medonijem. Po tem razgovoru je Ben Bela izjavil med drugim: «Do sedaj ni bilo nobenega napredovanja glede rešitve krize. Kmalu se bom vrnil v Alžirijo z lastnimi sredstvi. Sedaj pripravljam načrte za našo akcijo.» Ben Bela se je sestal tudi z bivšim podpredsednikom ZAR, sirskim voditeljem Seradžem.

Egiptovski list «Al Ahram» piše, da se vlada ZAR trudi, da bi dosegla spravo med alžirskimi voditelji, zato da se ohrani enotnost. List dodaja, da vsi tisti, ki skrbno sledijo razvoju položaja v Alžiriji, zelo cenijo ta prizadevanja vlade ZAR. Omenjeni list pravi, da je Naser odpovedal potovanje po egiptovskih pokrajinah pred 10. obletnico revolucije (23. julija), zato da se v celoti posveti alžirskemu vprašanju. Zvedelo se je, da je stopil v stik tudi z maroškim kraljem Hasanom in s tunizijskim predsednikom Burgibo, da bi skupno skušali posredovati pri alžirskih voditeljih.

Ben Bela pa je listu «Al Ahram» izjavil: «Nisem spremljal ostalih članov alžirske vlade, ko so odšli v Alžir, ker ne odobravam sklepa dela članov alžirske vlade proti poveljstvu alžirske narodnoosvobodilne vojske. Menim, da je ta sklep hud udarec avantgardi naše revolucije, ki je edino jamstvo, ki ga imamo, za zaščito naših revolucionarnih smotrov. Ponovno poudarjam, da ni drugih nesoglasij med menoj in člani vlade. V celoti se strinjamo o izvajanju evianskih sporazumov, ki sta jih podpisali Alžirija in Francija. Poudarjam, da v celoti podpiram vse določbe evianskih sporazumov, skrbel bom, da se bodo ti sporazumi izvajali.»

Alžirski zunanji minister Dahlab pa je izrekel upanje, da bodo sedanji razgovori pripeljali do sprave. Pripomnil je, da gre samo za različne poglede in da je mogoč sporazum o vseh vprašanjih.

Federacija narodnoosvobodilne fronte v Franciji je objavila izjavo, s katero poudarja, da ta federacija dobiva ukaze od ene same vlade, ki je začasna alžirska vlada, in da je alžirsko ljudstvo edino, ki je zmagalo po sedmih letih vojne. «Neodvisnost je plod skupne borbe, dodaja izjava, in ne zmaga enega samega človeka. Federacija v Franciji je za strogo izvajanje evianskih sporazumov. Samo alžirska vlada, ki hoče čim hitreje urediti vprašanje volitev, je upravičena zahtevati sestanek narodnega sveta alžirske revolucije.»

V Rabatu je neki alžirski predstavnik izjavil, da «skupina iz Rabata» uživa podporo štirih od šestih vilajetov alžirske osvobodilne vojske ter 54 od 71 članov narodnega sveta alžirske revolucije. Predstavnik je obtožil Ben Hedo in njegove pristaše, da hočejo nevtralizirati narodni svet alžirske revolucije in vojaške voditelje ter da hočejo ostati na oblasti ob podpori svojih kandidatov za prihodnje volitve v alžirsko narodno skupščino. Dalje je predstavnik dejal, da Ben Heda ni hotel na zasedanju narodnega sveta v Tripolisu sprejeti sklepa večine o ustanovitvi političnega tajništva, katerega naloga bi bila, predstavljati FLN na volitvah. «Storili bomo vse, da vzpostavimo oblast narodnega sveta alžirske revolucije,» je dodal predstavnik. To izjavo je podal na sedežu alžirskega predstavništva, ki ga je sinoči zasedla skupina, ki podpira Ben Belo. Predstavnik je tudi izjavil, da se 10 tisoč mož vilajeta 5, ki so sedaj v Ujdi, pripravlja, da vkoraka v Alžirijo.

Nocoj pa so nekatere politične sekcije FLN v Maroku objavile sporočilo, v katerem izrekajo podporo Ben Hedi in protestirajo proti poizkusu razbitja enotnosti. Sporočilo poudarja, da so vse alžirske organizacije v Maroku ostale zveste vladi. Sporočilo so podpisale politične sekcije FLN v Rabatu, Casablanci, Ujdi, Tangerju, Meknesu, Fezu in Marakešu.

Predsednik alžirske vlade Ben Heda je govoril zvečer po radiu alžirskemu ljudstvu. Izjavil je, da vlada ne bo dopustila nobenega izzivanja njene oblasti. Vsi Alžirci se morajo zavedati, da se morajo vsi smotri alžirske revolucije doseči predvsem z obrambo enotnosti ljudstva in celovitosti ozemlja. Zaradi tega se morajo državne ustanove, ki jih poseblja alžirska vlada, okrepiti in njih oblast vsiliti vsem Alžircem in izvajati na vsem državnem ozemlju».

Bidaultu odvzeta parlamentarna imuniteta

PARIZ, 5. — Francoska narodna skupščina je odobrila z 241 glasovi proti 72 odvzem parlamentarne imunitete Bidaultu.

Čestitke sindikatov FLRJ alžirskim sindikatom

BEOGRAD, 5. — Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je poslal generalni zvezi delavcev Alžira brzojavko, v kateri čestita k rezultatu referenduma, na katerem je prišla do izraza soglasnost alžirskega ljudstva v borbi za svobodo in neodvisnost Alžirije.

Vsedržavna stavka kmetijskih delavcev

RIM, 5. — CGIL proglaša za 9. t.m. vsedržavno stavko kmetijskih delavcev. Stavko podpirajo tudi spolovinarji, mali posestniki in kmečke zadruge. Medtem ko se je stavka kmetijskih delavcev v Foggi nehala, pa se nadaljuje stavka kmetijskih delavcev v Bariju, Lecceju in Brindisiju; v tej pokrajini se bo nadaljevala za nedoločen čas.

Delavci v tovarni «Piaggio» v Pontederi so se danes vrnili na delo, ob 11. uri so spet stavkali, za jutri pa so proglasili 24-urno stavko.

V rudnikih ANTAS FIAT na Sardiniji, ki so jih rudarji zasedli pred tremi dnevi, so danes začeli z gladovno stavko v znak protesta, ker uprava rudnikov noče pristati na njihove zahteve po izboljšanju delovnih pogojev.

Danes so se zaključila pogajanja med sindikalnimi predstavniki CGIL, CISL in UIL ter ravnatelji zavodov za socialno zavarovanje INPS, INAM in INAIL; podpisali so sporazum o poenotenju prejemkov in drugih določb socialnega in normativnega značaja med nameščenci teh treh zavodov.

DANES

V rimskem parlamentu so kljub obstrukciji fašistov in liberalcev med razpravo o avtonomni deželi Furlanija-Julijska krajina sprejeli prvi člen zakonskega načrta, ki določa ustanovitev te dežele. Zatem so odobrili še drugi člen, ki določa, da bo glavno mesto dežele Trst. Za nas pa je važen tretji člen, ki določa, da bodo v deželi uživali enakopravnost vsi državljani ne glede na njihovo etnično pripadnost.

Poizkus fašistov in liberalcev, da bi zavlačevali v nedogled razpravo o tem zakonskem načrtu, je propadel. Sinoči so izglasovali sklep, da bodo razpravo nadaljevali brez prekinitve dokler ne bo diskusija o tem zaključena. Očitno je bil namen fašistov in liberalcev — po odobritvi sklepa o deželi — z zavlačevanjem doseči, da ne bi med sedanjim zasedanjem parlamenta prišla na vrsto diskusija zakona o nacionalizaciji električne industrije.

Kar se tiče mednarodnih dogodkov, pa so še vedno najvažnejši dogodki v Alžiriji. Včerajšnji dan so proglasili za dan neodvisnosti: prav na dan 5. julija pred 132 leti so Francozi zasedli Alžirijo. OAS, ki je bila prisiljena kapitulirati pa skuša še vedno ustvarjati zmedo. V Oranu so fašisti včeraj streljali med množico Alžircev. Padle so nove žrtve. Vsekakor je jasno, da tem zločincem sedaj ne bo več prizaneseno, kakor se je to dogajalo, vse doslej, ko so imele besedo francoske oblasti.

Medtem se nadaljujejo prizadevanja Naserja, Hasana in Burgibe, da bi dosegli spravo med sprtimi alžirskimi voditelji in s tem onemogočili, da bi kolonialisti izkoristili ta nesoglasja v svojo korist. Sicer pa je Ben Bela poudarli, da vlada med njim in alžirsko vlado popolno soglasje glede izvajanja alžirskih sporazumov.

Omeniti moramo tudi Kennedyjeve izjave, da se bodo razgovori s Sovjetsko zvezo o Berlinu nadaljevali in da se bo Rusk v kratkem zopet sestal z Dobrininom.

Zaključen obisk Gorbacha v Moskvi

Kreisky je izjavil, da so v Moskvi pokazali razumevanje do gospodarskih težav Avstrije

DUNAJ, 5. — Avstrijski kancler Gorbach in člani njegovega spremstva so se danes vrnili iz Moskve na Dunaj in s tem zaključili svoj uradni obisk v SZ.

Uradno poročilo, ki so ga objavili po odhodu avstrijske delegacije, pravi med drugim, da so si med razgovori izčrpno izmenjali poglede o zadevah, ki se tičejo obeh držav. Z zadovoljstvom so ugotovili, da so se avstrijsko - sovjetski odnosi ugodno razvijali in da med obema državama ni nerešenih vprašanj. Dalje je v poročilu rečeno, da sta obe strani ponovno ugotovili, da je stalna nevtralnost Avstrije pozitiven prispevek k pomiritvi in k okrepitvi miru.

Poudarja se, da se bosta obe strani trudili, da se še bolj okrepijo medsebojni gospodarski odnosi. Obe strani bosta skušali povečati važnost Donave kot prevozne poti ter bosta proučili tehnična vprašanja in gospodarske učinke ustanovitve enotnega sistema rečnih poti v Evropi. Izraža se tudi želja po nadaljnjem razvoju kulturnih odnosov med obema državama.

Na letališču je Hruščov med drugim poudaril, da Sovjetska zveza želi mir, in da je to tudi smoter Avstrije. Hruščov se je zahvalil Gorbachu, ki je povabil v Avstrijo sovjetsko vladno delegacijo, in je dodal, da je bilo vabilo z zadovoljstvom sprejeto.

Gorbach je med drugim izjavil, da so se med obiskom lahko seznanili s stališčem sovjetske vlade do številnih mednarodnih vprašanj in da bodo razgovori prispevali k temu, da bo med obema državama še dalje vladalo zaupanje. Pripomnil je, da je mnenja, da bo SZ razumela napore Avstrije, «da se ohrani naša neodvisnost in da skrbimo za naše življenjske nujnosti». Očitno je kancler pri tem mislil namen Avstrije, da se pridruži evropskemu skupnemu tržišču. Pri tem je pripomnil, da bo Avstrija ohranila svojo politiko nevtralnosti, in je pripomnil: «Nič se ni spremenilo glede tega in se ne bo spremenilo niti v prihodnosti». V tem smislu je Gorbach govoril tudi ob svojem povratku na Dunaj.

Avstrijski zunanji minister Kreisky pa je ob povratku na Dunaj izjavil, da se po obisku v Sovjetski zvezi v ničemer ne bo spremenila politika Avstrije do evropske gospodarske skupnosti. Pripomnil je, da s sovjetske strani ni bila izrečena nobena grožnja za primer pridružitve Avstrije k evropski gospodarski skupnosti. Dalje je dejal, da sovjetski politiki niso niti enkrat sprožili vprašanja tolmačenja avstrijske nevtralnosti ter da so s sovjetske strani pokazali razumevanje glede nujnosti, da Avstrija najde način za ureditev odnosov z državami, s katerimi ima najvažnejše trgovinske odnose.

Razgovor Hruščov-Todorović

MOSKVA, 5. — Predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščov je sprejel danes v Kremlju podpredsednika zveznega izvršnega sveta Mijalka Todorovića, voditelja jugoslovanske gospodarske delegacije v Moskvi. Med Hruščovom in Todorovićem se je razvil prijateljski razgovor, v katerem sta se državnika dotaknila širokega kroga vprašanj s področja gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo.

Novi neredi v Braziliji

Predsednik vlade Andrade je odstopil zaradi spora z Goulartom

BRAZILIJA, 5. — Predsednik brazilske vlade Auro Andrade je sinoči odstopil, komaj 36 ur po svojem imenovanju. Odstop je posledica spora med njim in predsednikom Goulartom glede imenovanja ministrov za mornarico in letalstvo. Goulart pripada levi čarski laburistični stranki, medtem ko je Andrade voditelj demokratično socialne zveze, ki je stranka centra.

Poveljnik prve armade general Ferreira je odredil, naj bo vojska v pripravljenosti zaradi sedanjega položaja. Brazilski radio je nocoj sporočil, da je v nekaterih predmestjih Rio de Janeira prišlo do neredov, pri čemer je bilo petindvajset ljudi ubitih, dvesto pa ranjenih.

Neredi v predmestju Rio de Janeira so nastali zaradi pomanjkanja najnujnejših živil. Demonstranti so izropali več trgovin in tudi privatnih stanovanj. Policija je bila prisiljena poklicati na pomoč vojsko. Red je bil vzpostavljen šele proti večeru, potem ko so vojaki streljali na demonstrante.

Pozneje je guverner države Rio de Janeiro sporočil, da je do neredov prišlo tudi v drugih manjših krajih, in tudi tu je nastopila vojska.

Kennedy napoveduje nove razgovore med Ruskom in Dobrininom o Berlinu

Pojasnila o «medsebojni odvisnosti» med ZDA in Evropo

WASHINGTON, 5. — Ameriški predsednik Kennedy je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da razgovori z Moskvo niso v preteklosti vedno bili uspešni, toda morajo se nadaljevati in se bodo nadaljevali. Dodal je, da je namen razgovorov s Sovjetsko zvezo «ohraniti varnost ZDA in mir v svobodnem svetu». Zavrnil je tolmačenje Hruščova, da govor McNamare pomeni, da ima ameriška jedrska politika napadalni značaj. Dejal je, da je McNamara hotel obrazložiti, da ZDA nasprotujejo nacionalnim atomskim silam ter da ta govor ni bil v nasprotju s stvarjo miru. Predsednik je ponovil, da ZDA nameravajo nadaljevati razgovore s SZ o Berlinu in v ta namen se bo Rusk v kratkem zopet sestal s sovjetskim poslanikom v Washingtonu Dobrininom.

Glede evropske jedrske sile je Kennedy izjavil, da ZDA ne morejo vsiliti svojega mnenja glede tega evropskim zaveznikom, temveč morajo ti postaviti predloge. Do sedaj niso zavezniki NATO postavili nobenega predloga v tem smislu.

Kennedy je v začetku tiskovne konference pozval kongres, naj odobri njegov načrt zakona za pomoč tujini, o kateri je izjavil, da je bistvene važnosti za varnost ZDA in ameriških zaveznikov.

Kar se tiče njegovih včerajšnjih izjav o medsebojni odvisnosti med ZDA in enotno Evropo, je Kennedy na zadevno vprašanje odgovoril, da Evropa predstavlja «zelo velik vir moči» ter da vidijo ZDA v enotni in močni Evropi svojo družabnico in ne tekmovavko. Preden pa bodo ZDA upoštevale tako povezavo z enotno Evropo, bo morala ta končati svojo organizacijo. Izrazil je upanje, da se bo Velika Britanija to poletje pridružila evropski gospodarski skupnosti. Predsednik je dejal, da bodo «odnosi med ZDA in močno Evropo vsekakor drugačni od sedanjih» in da ZDA «gledajo preko Evrope», da se prepreči, da bi evropsko-ameriško združenje postalo «klub bogatih». Na koncu je izrazil upanje, da bodo ZDA z enotno Evropo lahko sklenile sporazume na gospodarskem sektorju in tudi glede vojaške politike.

Svetovno gospodarstvo surovine in politika

Vsako leto izmenjajo v mednarodni trgovini surovine za približno 50 milijard dolarjev. To je nekako 40 odstotkov vrednosti celotne svetovne trgovine. Pri tem odpade 25 milijard dolarjev oziroma polovica vrednosti svetovne trgovine s surovinami na nerazvite države. To je skoraj 90 odstotkov celotnega izvoza iz nerazvitih azijskih, afriških in latinskoameriških držav. Toda mnogo pomembneje je, da tvori ta količina približno 20 odstotkov celotnega nacionalnega dohodka teh držav. Če vemo, da akumulacija v teh državah povprečno ne doseže niti 10 odstotkov nacionalnega dohodka, pomeni, da je izvoz surovin vreden relativno dvakrat več kot pa celotne investicije nerazvitih držav. Vemo pa, da so investicije vir gospodarskega in torej tudi družbenega napredka tega velikanskega dela sveta. Zato je svetovna trgovina s surovinami tako zelo pomembna za gospodarstvo teh držav.

Za današnjo mednarodno trgovino s surovinami je značilnih več negativnih pojavov, ki bistveno prizadevajo nerazvite države. Vrednost uvoza surovin iz nerazvitih držav znaša skupaj 2 do 3 odstotke narodnega dohodka industrijsko razvitih držav. Toda relativni pomen tega eksporta je za narodni dohodek nerazvitih držav še desetkrat večji. Zato so nerazvite države tako vznemirjene zaradi nečesa, kar je morda za razvite države dokaj nepomemben problem. Razvojne težnje tega problema dajejo več kot dovolj podlage za zaskrbljenost.

1. — Izvoz surovin iz nerazvitih držav precej zaostaja za splošnim svetovnim gospodarskim napredkom. Razvoj tehnike, kemije in agrobiologije je hkrati z najodločnejšo državno gospodarsko intervencijo omogočil, da krijejo industrijske države čedalje več svojih potreb po hrani, kmetijskih surovinah in sadju z lastno proizvodnjo.

V Zahodni Evropi subvencionirajo iz državnega proračuna nerentabilno kmetijsko proizvodnjo do 30 odstotkov, v ZDA pa do 15 odstotkov. Takšna subvencija spodbuja domačo proizvodnjo in onemogoča uvoz surovin iz nerazvitih držav, ki lahko proizvajajo dokaj bolj ekonomično. Ker črpajo nerazvite države finančna sredstva za svoj gospodarski razvoj večidel iz eksporta, pomeni, da jih je že manjše povpraševanje po njihovem izvozu surovin obsodilo na zaostajanje v primeri s tempom gospodarskega razvoja po svetu. S tem se je nujno poglobil prepad med razvitimi in nerazvitimi državami.

2. — Za bistvo dolgoročnega razvoja trgovine s surovinami iz nerazvitih držav ni značilna le relativna stagnacija njenega obsega. Mnogo resnejša in škodljivejša je težnja glede cen. Ekonomska teorija trdi, da mora povečano povpraševanje po nekem blagu najprej podražiti cene in šele nato povečati tudi proizvodni obseg. Manjše povpraševanje pa mora nasprotno najprej zmanjšati obseg prodaje in šele nato znižati cene. Toda za izvoz surovin iz nerazvitih držav ta načela klasične politične ekonomije ne veljajo. Manjše povpraševanje je zmeraj nesorazmerno hitreje znižalo cene kot pa volumen prodaje. Od vrhunca «korejske konjunkture» leta 1951 pa do konca lanskega leta so se surovine pocenile za eno četrtino, čeprav se je obseg prodaje celo povečal. Višina subvencij oziroma carinskih zaščit, ki jih dajejo proizvajalcu surovin v industrijskih državah, dejansko kaže razloček med «realno ceno», ki jo dobi proizvajalec v industrijski državi, in «izkoriščevalsko» ceno proizvajalca v nerazviti državi. Razloček med obema cenama znaša 10 do 30 odstotkov. Tako izgube zdaj nerazvite države samo z nepravičnimi cenami vsaj polovico svoje dejanske akumulacije. Zato se tudi za polovico počasneje razvijajo, kot bi se, če bi za svoje proizvode prejemale njihovo dejansko vrednost.

3. — Zavoljo takšnih teženj pri proizvodnji in povpraševanju ne ustvarjajo umetnih «presežkov» surovin le nerazvite države, marveč — kar je neprimerno škodljiveje za rentabilno funkcioniranje svetovnega gospodarstva — tudi zelo učinkoviti svetovni proizvajalci in izvozniki surovin. Kanada je eden izmed najbolj ekonomičnih pridelovalcev žita. Njeni proizvodni stroški so približno za 20 odstotkov manjši od svetovne izvozne cene, medtem ko so proizvodni stroški v ZDA vsaj toliko nad svetovno ceno. Toda kljub temu Kanada ne more najti dovolj trga oziroma dovolj kupno sposobnega povpraševanja, da bi prodala svoje pridelke. Njeni presežki so znašali leta 1952 približno 6 milijonov ton, lani pa so narasli skoraj na 15 milijonov ton. Avstralija, ki prav tako prideluje žito pod svetovno izvozno ceno, je morala v istem obdobju povečati svoje presežke od 0,5 na 1,6 milijona ton. Ta problem postaja še dokaj bolj pereč spričo diskriminacijske akcije zaprtih regionalnih trgov, ki favorizirajo negospodarno in kvalitetno slabo proizvodnjo znotraj svojih carinskih meja, medtem ko se na drugi strani kopičijo presežki kvalitetne proizvodnje ekonomičnih proizvajalcev. Ko se je leta 1957 začela zahodnoevropska integracija, so znašali brazilski presežki kave 0,44 milijona ton. Samo v nekaj letih te integracije pa so narasli skoraj na 3 milijone ton.

4. — Negativnemu dolgoročnemu razvoju pa se pridružuje še kratkoročni. V kratkoročnem razvoju doživljajo nerazvite države, izvozniki surovin, največ škode zaradi cikličnih fluktuacij cen. Vrednost surovinskega izvoza iz nerazvitih držav se namreč spreminja iz leta v leto nič manj kot za 12 odstotkov, kar pomeni v absolutni vrednosti 2 do 3 milijarde dolarjev. Značilno pa je dejstvo, da se tako kratkoročno kot tudi dolgoročno kaže ista težnja; da so namreč cene neprimerno občutljivejše za te spremembe kot pa obseg. Kratkoročne oziroma letne fluktuacije cen so namreč za 37 odstotkov večje od fluktuacij obsega. Vzrok za ta pojav je predvsem v nestabilnosti gospodarske konjunkture v industrijsko razvitih državah. S pritiskom na cene surovin v obdobjih cikličnih depresij zvrnejo te države breme gospodarske krize na revne, nerazvite države. Ker pa nerazvite države financirajo gospodarski razvoj pretežno z dohodki iz izvoza, pomeni to, da se gospodarske recesije v razvitih državah odražajo v obliki počasnejšega gospodarskega razvoja v nerazvitih.

5. — Najbolj neverjetno dejstvo sodobne svetovne trgovine s surovinami pa je v tem, da se cene proizvodov, izvoženih iz industrijsko razvitih držav — ki same izvažajo skoraj polovico svetovne trgovine s surovinami — gibljejo povsem drugače kot cene za iste surovine iz nerazvitih držav. Klasičen primer so barvaste kovine, katerih cena je pri izvozu iz industrijskih držav narasla od leta 1953 do leta 1960 za 11 odstotkov, medtem ko se je izvozna cena nerazvitih držav znižala za 4 odstotke. Pri tem očitno ne gre samo za to, da se gibljejo cene posameznega blaga v tej skupini različno, marveč tudi zato, da je monopolizacijska stopnja za nekatere proizvode, ki jih izvažajo industrijske države — zlasti za aluminij — tako visoka, da manjšemu povpraševanju ne dovoljuje pocenitve. Že ta primer sam po sebi govori, da pri težnjah v mednarodni blagovni trgovini ne gre predvsem za tako imenovana «naravna» gibanja, ki jih povzročajo spremembe v svetovni ponudbi in povpraševanju, marveč da gre za koncentracijo ekonomske sile in gospodarskih neenakosti v sodobnem svetu. Zdi se, kot da se svetovno gospodarstvo ravna po svetopisemskem izreku: «Vsi, ki imajo, bodo še dobili in imeli bodo vsega dovolj; tistim pa, ki trpe pomanjkanje, bo odvzeto še to, kar imajo.» (sv. Matej XXV; 29.).

S tem se ekonomski položaj industrijskih držav v mednarodni trgovini s surovinami spreminja v močno orožje njihove politike. Nerazvito državo, na primer proizvajalca nafte, je mogoče prisiliti h kapitulaciji, če se ji zagrozi z ukinitvijo nakupov. Spet drugo nerazvito državo, ki izvaža na primer sladkor, je mogoče spraviti v težaven gospodarski položaj, če razveljavimo sporazum o kvotah in cenah. Tretjo državo je spet mogoče prisiliti, da popušča pri cenah s tem, da se ji postavijo carinske ovire itd. itd.

Problem je nepomemben za industrijske, zelo pomemben pa za nerazvite države. Rešitev tega problema bo pomenila za nerazvite države dvakrat več kot pa celotna finančna pomoč, ki jo dandanes dobivajo. Ureditev tega problema zato ne bo le dokaz dobre volje, ampak tudi prvi korak k enakopravnejšim odnosom v svetovnem gospodarstvu, s tem pa tudi temelj za uspešen svetovni gospodarski razvoj. Za takšen napredek pa so enako zainteresirane tako razvite kot tudi nerazvite države.

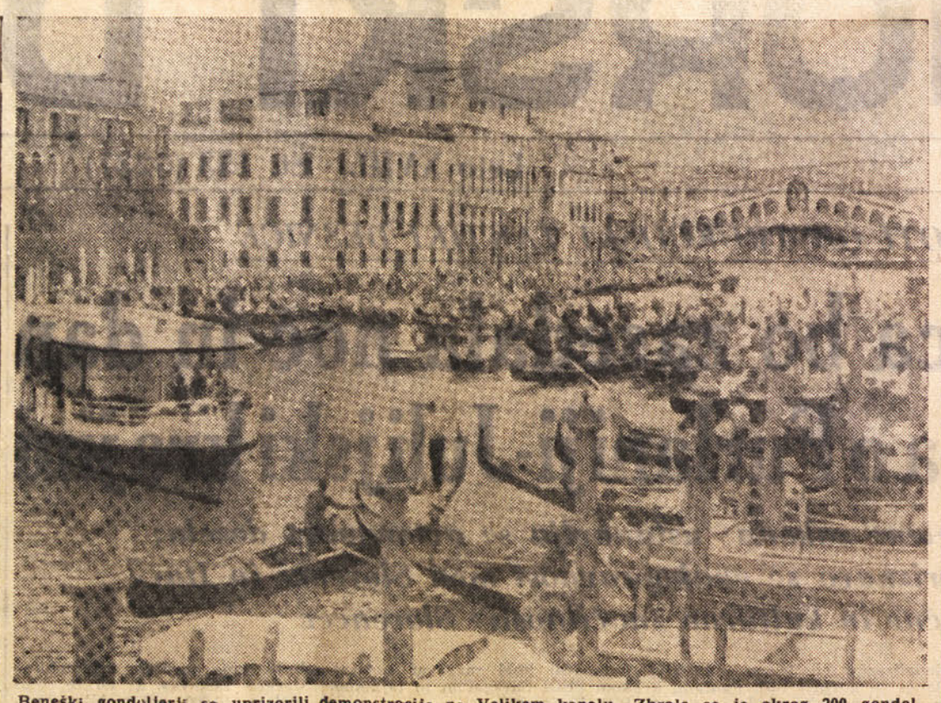

Beneški gondoljerji so uprizorili demonstracijo na Velikem kanalu. Zbralo se je okrog 200 gondol, ki so za dve uri prekinile promet na kanalu. Gondoljerji protestirajo proti konkurenci drugih čolnov, ki prevažajo turiste ter tako njim odvzemajo zaslužek

V NEMČIJI ŠE VELJA NACISTIČNO PRAVO

Za vrhovno sodišče v Karlsruhe je bila sterilizacija legalna

V Zahodni Nemčiji je dobra polovica vseh sodnikov več ali manj kompromitirana iz časa hitlerjevskega režima

BONN, 5. — Do kakšnih, za normalnega človeka nemogočih zaključkov lahko pride suhoparno pravo — ako sploh tako ime zasluži — kaže neka razsodba vrhovnega republiškega sodišča v Zahodni Nemčiji.

Tisti, ki so videli film «Zmagovalci in premaganci», se bodo gotovo spominjali pretresljivega prizora, v katerem nastopa mladenič, ki so ga za časa nacizma sterilizirali. Sedaj pa je omenjeno nemško sodišče razsodilo, da je treba imeti sterilizacije, ki so jih izvajali nacistični zdravniki po odobritvi «sodišč za obrambo rase», za legalne ukrepe, pravno neoporečne, in da žrtve teh strahot nimajo pravice do povračila škode po državi.

S to nezaslišano razsodbo, ki preseneča same Nemce, je vrhovno sodišče v Karlsruhe včeraj zavrnilo zahtevo nekega kmeta iz Porenja-Vestfalije po odškodnini. Ta kmet je bil l. 1940 po odločbi sodišča v Bonnu proti svoji volji steriliziran, češ da ni bil sposoben imeti potomce. Kmet je postavil skromno zahtevo treh milijonov odškodnine. Sodišče v Koelnu je l. 1949 pristalo na tri milijone ter proglasilo sterilizacijo za ilegalno. Naslednja sodna instanca pa je to tolmačenje zavrnila, vrhovno sodišče, na katero se je kmet obrnil, pa je sedaj to razsodbo popolnoma potrdilo.

Razsodbo so v Karlsruhe motivirali s tem, da je bil kmet steriliziran po «regularni razsodbi» bonskega sodišča, ki «so jo izdali neodvisni sodniki, vezani samo na spoštovanje zakonov iz tistega časa». Tako je dobesedno rečeno v razsodbi. Sicer vrhovno republiško sodišče priznava, da se lahko kdaj sodniki motijo, toda mnenje sodišča je, da niti nepravične razsodbe ne dajejo posameznemu državljanu pravice po odškodnini. Zaradi tega vrhovno sodišče v sterilizaciji ne priznava zločina.

Nemški sodniki so tako postavili na glavo načelo ki je splošno priznano v vseh civiliziranih državah, da je treba nad zakon postaviti moralo in humanost. Vse to pa ni nič več čudnega po vsem tem, kar smo doslej slišali o nemških sodiščih in kar prihaja še vsak dan v javnost. Prav včeraj so časopisi objavili dokumente o dr. Wolfgangu Fraenklu, generalnem republiškem prokuratorju, ki je obtožen, da je bil član Hitlerjevih posebnih sodišč. Po teh dokumentih je Fraenkel podpisal 34 obsodb posebnih sodišč, katerih namen je bil likvidirati Hitlerjeve sovražnike, resnične ali namišljene. Fraenkel je že hotel odstopiti s svojega mesta, toda pravosodni minister je njegovo ostavko zavrnil. Fraenkel je suspendiran in mora počakati na preiskavo. Dokumente o njem pa so dale vladi in časopisom na razpolago oblasti v Pankowu.

Prav gotovo bo prišlo še marsikaj na dan, saj je bilo v času od 1939 do 1945 po posebnih sodiščih izrečenih 50.000 smrtnih obsodb. Po zelo verjetnih računih, ki jih je včeraj objavil socialdemokratski tisk, je od 10.000 sodnikov, ki so še vedno v službi v Zahodni Nemčiji, dobra polovica kompromitirana iz časa hitlerjevskega režima. Sicer se je že pred časom pravosodni minister odločil za kompromis, da bi se izognil veliki čistki: vsem sodnikom, ki niso imeli posebno čistih računov iz časov nacizma, je bilo postavljeno na izbiro, da se upokoje, ali pa da tvegajo sodno preiskavo z vsemi posledicami. Rok za odločitev je potekel 30. junija, toda samo 120 sodnikov se je okoristilo z velikodušno ponudbo vlade. Ostali vztrajajo na svojih mestih in ne bo lahko prisiliti jih k ostavki, kajti po bonski ustavi je sodnik skoraj nedotakljiva osebnost. Mnogo dokumentov, ki dokazujejo nacistično dejavnost sodnikov — med katerimi so tudi Blutrichter, krvavi sodniki — se je med vojno izgubilo. Tako bodo lahko Hitlerjevi sodniki še naprej sporočali mlajšim tiste svoje nauke, ki jih je razkrila včerajšnja razsodba sodišča v Karlsruhe.

Colina Jordana starši ne marajo

LONDON, 5. — Colin Jordan, učitelj iz Coventryja, voditelj «britanskega nacionalsocialističnega gibanja» ter glavni govornik na nacističnem zborovanju pretekle nedelje na Trafalgar Squaru, je bil odstranjen iz službe. Sklep je sprejela vladna podkomisija za pouk v Coventryju. Jordan bo lahko vložil priziv. Do te odločitve je prišlo po kampanji v tisku proti nacističnemu gibanju in proti nasilnim antisemitskim nastopom neonacističnih voditeljev. Starši številnih otrok šole v Coventryju, kjer Jordan uči, so pisali ravnateljstvu ter zahtevali, naj tega nacista odstranijo.

Verjetno bo vlada skušala obtožiti angleške neonaciste na podlagi «Public Order Act» iz l. 1936; ta zakon je imel namen napraviti konec neredov, ki so jih fašisti v tisti dobi izzvali v londonskem East Endu. Domnevajo, da šteje neonacistična stranka Jordana okrog sto članov.

Da ne bi prišlo do vojne po pomoti

WASHINGTON, 5. — Po vesteh iz ameriškega tiska bo predsednik Kennedy čimprej zahteval od kongresa potreben fond za začetek graditve in postavitve elektronske «ključavnice», ki bo nudila zaveznikom NATO več sigurnosti proti slučajni in nedovoljeni uporabi atomskega orožja. «Ključavnica» obstaja iz elektromehaničnega sistema, ki drži električni tok mehanizma za izstrelitev atomske glave nespojen. Tok se lahko spoji samo z radijskim znakom iz kodeksa, ki ga da pooblaščeno poveljstvo. Domnevajo, da bo ta sistem pripomogel pri rešitvi problemov poveljstva in nadzorstva, ki bodo nastali ob ustanovitvi jedrskega poveljstva NATO.

FUCECCHIO (Firence), 4. — Požar je nastal ponoči v tovarni vžigalic «Saffa», in sicer v oddelku, kjer izdelujejo škatlice za vžigalice. Gasivci iz raznih krajev so po osmi uri požar pogasili. Škoda, ki mogoče presega sto milijonov, je krita z zavarovalnino.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V KALABRIJI

Lahko bi bile še hujše posledice iztirjenja

Vodstvo del nikogar ni obvestilo o delih na progi

REGGIO CALABRIA, 5. — Dopoldne kmalu po 10. uri se je vlak «Freccia del sud» iztiril med Villa San Giovanni in Reggio Calabria.

V Villa San Giovanni so večji del vlaka odklopili, da se je s trajektom prepeljal v Messino, medtem ko je lokomotiva s štirimi vagoni nadaljevala pot v Reggio Calabria. Na nekem mestu sta vlakovodja in njegov pomočnik opazila na progi delavce in nekdo je tudi mahal z roečo zastavico. Vlakovodja je sicer zavrl vlak, ki je vozil s hitrostjo 90 km na uro, vendar pa je bil preblizu, da bi mogel preprečiti, da ne bi vlak zavozil na pokvarjeni tir. Lokomotiva in štirje vagoni so se iztirili, vendar ni prišlo do hujše nesreče. Ranjenih je bilo deset potnikov in trije železničarji, toda nobeden hudo.

Železničarja, ki sta peljala vlak, sta zatrdila, da nista bila poučena o delih na progi, isto pa so izjavili tudi na postaji v Villa San Giovanni.

Ponoči je bilo javljeno, da je neka tračnica počena in ravnateljstvo za dela na progi je poskrbelo za izmenjavo tračnice. Po računih tehnikov bi moralo biti delo opravljeno v 90 minutah, toda očitno so se pri teh računih zmotili. (Delo se je pričelo ob 8,05, do nezgode pa je prišlo ob 10,11). Mogoče zaradi tega niso postajnih načelnikov obvestili o delih.

V Argentini razpust protižidovskih organizacij

BUENOS AIRES, 5. — Minister notranjih zadev Carlos Adrogue, je imel včeraj — prvič, odkar je postal argentinski notranji minister — govor po televiziji, v katerem je napovedal, da bodo protižidovske organizacije razpuščene, njihovi prostori pa zaprti, da se prepreči delovanje, ki je «v nasprotju z našo civilizacijo». Minister je govoril po celi vrsti protižidovskih demonstracij, ki so dosegle vrh pred desetimi dnevi, ko so nekateri lopovi neki židovski deklici vrezali znamenje kljukastega križa.

Adrogue je dejal, da tako stanje koristi komunistom, nato pa je pozval državljane na njihovo odgovornost. Minister je izrekel pohvalo židovski skupnosti ter izjavil, da «ni potreba omenjati žrtev stotisočev Židov, naših sodržavljanov», za obsodbo tistih, ki jih poniglavo napadajo.

ŽENEVA, 5. — Predsednik «svetovnega židovskega kongresa Nahum Goldman je v neki izjavi, ki je bila objavljena v Ženevi, obsodil «nasilne protisemitske demonstracije v Argentini». Dostavil je, da ti rasistični nastopi zahtevajo takojšen in učinkovit poseg policije.

Z dvanajstmetrskim čolnom je preplul Atlantski ocean

NEW YORK, 5. — Angleški samotni mornar Francis Chichester, ki ima 61 let, je včeraj prispel v New York, potem ko je s svojim 12-metrskim čolnom «Gypsy Moth III» preplul Atlantik. Od Plymoutha je vozil 33 dni ter tako za sedem dni potolkel svoj rekord, ki ga je postavil l. 1960. Predsednik je poslal Chichesterju čestitke, ki so mu bile izročene ob izkrcanju v Staten Islandu.

Varnostni pasovi za šoferje v Angliji

LONDON, 5 — Podtajnik za promet John Hay je v poslanski zbornici izjavil, da bodo morali biti v kratkem v Veliki Britaniji vsi novi avtomobili opremljeni z varnostnimi pasovi za vozača in za osebo, ki sedi na sprednjem sedežu.

Pade z višine 8 m in srečno rodi

S. GIOVANNI VALDARNO, 5. — Rosetta Lamponi, ki ima 28 let in ki je bila že na koncu nosnosti, je padla z 8 m visokega okna na cesto. Pri tem je dobila le lahke poškodbe, nekaj ur pozneje pa je v bolnišnici že rodila lepega dečka. Ona in otrok se dobro počutita.

Na Kredarici 4 stopinje pod ničlo

LJUBLJANA, 5. — V Sloveniji že dva dni neprestano dežuje. Na področju Ljubljane je v zadnjih 48 urah padlo 68 mm dežja, v Novem mestu pa celo 82 mm. Že dolgo let niso v juliju v Sloveniji zabeležili tako nizke temperature, ki se je gibala od 6 do 9, na obalnem področju pa okrog 15 stopinj C. Na Kredarici je bila danes zjutraj temperatura celo 4 stopinje pod ničlo.

Tudi v Franciji mrzlo poletje

PARIZ, 5. — V Franciji se je poletje 1962 slabo začelo. Najvišja temperatura, ki so jo včeraj zabeležili v Parizu — 16 stopinj — je zrušila vse rekorde za 4. julij po l. 1889. V Savoji je nekje divjala nevihta z vetrom, ki je dosegel 100 km na uro. Na prelazu Iseran je snežilo.

V Italiji je bilo davi na ligurski obali nekoliko topleje (22-25 stopinj), toda večinoma oblačno z nemirnim morjem, medtem ko je bilo na jadranski obali okrog Riminija bolj hladno (15-18 stopinj) ter oblačno z vetrom.

Dva mrtva zaradi prehitevanja pri slabi vidljivosti

MILAN, 5. — Na pokrajinski cesti Binasco — Melegnano, nedaleč od Milana, se je avto «600», v katerem sta bila dva moška, stara 23 in 27 let, zaletel v tovornjak s prikolico. Oba moška v «600» sta se ubila, medtem ko sta ostala šoferja v tovornjaku nepoškodovana. Od malega avtomobila je ostal le kup zvitega železa. Zdi se, da je hotel «600» prehiteti neko drugo vozilo, ne da bi opazil — morda zaradi dežja — da prihaja z druge strani tovornjak s prikolico.

ROTTERDAM, 5. — Policija v Rotterdamu je zaplenila na holandski trgovski ladji «Wonosobo» 50 kg opija. Ladja je v nedeljo prispela z Daljnega vzhoda.

knjige gledališče film radio glasba slikarstvo

Na ljubljanskem festivalu zagrebški in reški balet

Prvi večer je prinesel tri, po glasbi in koreografski zamisli kar najbolj raznolike stvari. De Rodeov balet «Gibi» na glasbo Dimitrija Kabalevskega «Colas Breugnon» v štirih delih je prikazal predvsem visoko kulturo in stilno izdelanost zagrebškega baleta. Disciplina in tehnična dovršenost sta prevladovali nad izredno močjo, ki pa je dobila v drugi, osrednji točki, «Čudovitem mandarinu» Bele Bartoka, priložnost veliko večjega in še posebej individualnega razmaha. O tem svojevrstnem delu, v katerem se živa, ritmično poudarjena in invenciozna glasba Bele Bartoka harmonično zliva s koreografsko zamislijo v prelepo enoto, smo že pisali pred dvema letoma. Veličina tega dela, ki bi se mogla izraziti s stavkom: Ljubezen, ki je močnejša od smrti, je morda tudi v tem, da se dotika globokih in skritih plasti človekove notranjosti s fantastično prispodobo moči, ki jo daje človeku ljubezen. Koreografska izvedba je bila na visoki ravni, med skoraj enakovrednimi partnerji naj omenim le umetniško ekspresiven lik mandarina plesavca Miljenka Vikiča.

Tretji nastop, balet Martineza Sierra na glasbo De Falle «Trirogelnik» je groteskna idila, v kateri so pokazali Zagrebčani šarm in prikupen smisel za humor.

Drugi večer: Slavno «Labodje jezero» Petra Iljiča Čajkovskega so nam tokrat prikazali Zagrebčani v koreografiji in režiji sovjetskega umetnika Rostislava Zaharova kot gosta. Dirigiral je Boris Papandopulo in baletni ansambel je imel odlično priložnost, da pokaže svojo visoko tehnično in plesno zmogljivost. Štiri dejanja baleta, ki so trajala od 20.30 pa tja do polnoči, so ves čas držala občinstvo v estetski napetosti, ki je do konca naraščala. Res je, da sama koreografska zamisel ni prinesla novosti, kajti tradicija in klasika sta že višek, ki ne dopušča stopnjevanja. Bilo bi pač zanimivo, če bi poskušal nov, drugače usmerjen koreograf postaviti celotno režisersko in koreografsko zamisel na povsem novo podlago. Toda to, kar nam je nudil zagrebški baletni ansambel, je bilo pa stilno in estetsko čisto in popolno izvedeno, da mislim, da ni bilo ta večer gledavca in poslušavca, ki bi ne bil očitno očaran.

Tu je bila vrsta kreacij, ki bi si jih mogli težko zamisliti boljših in tehnično popolnejših. Naj omenim Majo Bezjakovo kot Odetto-Odilio, ki so ji bili plesni gibi in obraz enako ekspresivni. A nekaj posebnega, ljubko groteskno očarljivega je podal v liku dvornega norčka Marijan Jagušt, ki je dajal s svojimi vragolijami predstavi poper in sol. Njegova izrazna moč se je zdela prav tako neprekosljiva kot njegova tehnična dovršenost. Kostimi so bili estetsko na višku v smislu klasike in tradicije. Orkester pod vodstvom Borisa Papandopula je izvajal nesmrtno skladbo Čajkovskega občuteno in precizno.

O reškem baletu bi povedal predvsem to, da je v razvoju in, kolikor se spominjam predstav, ki sem jih videl pred nekaj leti, tudi v postopni rasti. Pohvalno se moram izraziti o repertoarju, ki si ga je izbral za svoj nastop: Igor Stravinski, George Gershwin in naš tržaški rojak dr. Danilo Švara.

Igorja Stravinskega «Petruška» je kajpada za mlad balet trd oreh. Kar je baletnikom nedostajalo na homogenosti, so nadomestili z veliko prizadevnostjo in z vživetjem v vloge, ki jih Stravinskega pestra, burleskno poudarjena glasba živo karakterizira. Zal glasba mimično ni bila polno izrabljena. Vendar je pokazal zlasti tercet: balerina, Petruška in Arabec že lepo in ekspresivno obvladovanje telesnih gibov.

Švarova «Sinfonia da Camera» je glasbeno zmerno moderna, niti ne zelo pestra, vendar daje baletnim izvajavcem lepe možnosti za uglajen komorni nastop. Na srečo so si Rečani zagotovili prvaka zagrebškega baleta Damira Novaka kot gosta, ki je bravurno in z glasbenim ritmom ubrano predstavil slugo v tercetu s soprogo in soprogom in njenima prividoma in potegnil izvajavce teh vlog za seboj v harmonično celoto.

Gershwinov «Amerikanec v Parizu» je glasbeno in koreografsko kaj zahtevna «simfonična poema». Spet je bilo prav, da si je reški balet oskrbel kot gosta Damira Novaka, ki je kot nekakšno osrednje žarišče zbral ostali ansambel okoli sebe v ritem in razgibanost, tako da je bil prav ta zadnji nastop Rečanov obenem višek večera, ki je pokazal že lepo zmogljivost. Kar je še posebej razveseljivo, je pogum, ki ga je reški ansambel pokazal v izbiri modernih in celo novih skladateljev za svoje izvedbe.

VLADIMIR BARTOL

Nagrado «Strega» je dobil Tobino

RIM, 5. — *Nagrado „Strega" so danes zvečer dodelili Mariu Tobinu, avtorju romana «Il clandestino». (O avtorju in tem delu je naš list pisal preteklo nedeljo. Op. ur.)*

Pino Mlakar predsednik jugoslovanskih baletnikov

LJUBLJANA, 5. — *Danes se je v Ljubljani končal ustanovni kongres Zveze balet. umetnikov Jugoslavije, ki je bil organiziran v okviru druge revije jugoslovanskega baleta v Kranjskem. Na kongresu so sprejeli statut in izbrali člane tajništva, nadzornega in izvršnega odbora. Za predsednika tajništva je bil izvoljen koreograf ljubljanske Opere Pino Mlakar. Začasni sedež Zveze baletnih umetnikov Jugoslavije bo v Zagrebu.*

V trgovini
VELIAK - ŠPORT
v Ul. dell'Istria 13 . Tel. 44.237
dobite vso poletno športno opremo:
za v hribe, morje in za jezera kopalne obleke — kvalitetno blago.
Resna trgovina, ki ima zelo nizke cene
OBIŠČITE NAS!

KERŽE
TRST - Tel. 55-019
Trg S. Giovanni št. 1
● PORCELAN
● KRISTAL
● PRIBOR
● LESTENCI NAVADNI in KLASIČNI
● HLADILNIKI
● ELEKTRIČNI GOSPODINJSKI STROJI
● STEDILNIKI
● VSE ZA DOM

Preden greste na dopust se naročite na
PRIMORSKI DNEVNIK
Pošljemo vam ga v katerikoli kraj, tudi v inozemstvo.
15-dnevna naročnina L 400
Telefonirajte na št. 37-338

KMETJE, VRTNARJI
Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169
katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico nacionalno in angleško, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

Ekskluzivni zastopnik za tržaško pokrajino: svetovno znanih strojev za obdelovanje zemlje, ter kosilnice «AGRIA»

NUJNOST ODPRAVE FAŠISTIČNIH DIKTATUR

Položaj in vloga Španije v zahodni politiki

Simpatije Zahodne Nemčije do Francovega režima - Vključitev Španije v zahodni vojaško-politični sistem bi atlantsko zavezništvo oslabila

Salazarjeva Portugalska je polnopravni član atlantskega pakta, Španija pa to ni, vsaj formalno ne. Dejansko pa je bila tudi ona s posebnim ameriško-španskim sporazumom (pakt o medsebojni pomoči iz leta 1953) vključena v zahodni vojaški sistem. Pentagon razpolaga v Španiji s pomorskimi in letalskimi oporišči ter poligoni, s čimer je Pirenejski polotok postal sestavni del zahodnoevropskega vojaško-političnega sistema ne glede na to, v kakšnih oblikah sta obe pirenejski deželi vključeni v tem sistemu.

Zares je žalostno in docela kompromitirajoče za zahodni «svobodni svet», da se v svojem spopadu z Vzhodom vselej, v širokem mednarodnem merilu opira na vrsto najreakcionarnejših režimov, ki so očitno obsojeni na propad. Pravzaprav se ti režimi lahko ohranjajo zahvaljujoč prav njegovi gospodarski in vojaški pomoči ter notranjemu nasilju.

Davno je že, ko je na sejah atlantskega pakta bilo načeto vprašanje formalne vključitve Španije v zahodno vojaško-politično zvezo. Pa ni vztrajal na tem samo Pentagon. General Franco je v Evropi imel še dva močna zagovornika: de Gaulla in kanclerja Adenauerja. Oba sta še v času Camp Davida (leta 1959) odločno zahtevala, da se Francova Španija vključi v NATO brez diskriminacije. Temu pa so se v prvi vrsti uprle skandinavske države.

Kar se tiče ZDA, so se — po sklenitvi ameriško-španskega vojaškega sporazuma iz l. 1953 — močno angažirale v obliki dajanja pomoči propadajočemu španskemu gospodarstvu, skušajoč obenem, da bi obnovile Francovo vojaško moč.

Na osnovi takšnega razvoja dogodkov se še malo ni čuditi, da je prav Zahodna Nemčija s posebno vnetostjo sledila tej liniji, ki jo je začrtala najmočnejša atlantska sila, in da so se s pospešeno hitrostjo začele razvijati tradicionalne špansko-nemške zveze na gospodarskem, političnem in vojaškem področju (bilo je celo v načrtu, da bo Španija odstopila Bundeswehru nekatera svoja vojaška oporišča). Nihče v Evropi, se zdi, ni mogel bolje od bonskih vladnih in vojaških činiteljev doumeti specifični položaj Francovega režima v zahodnoevropski vojaški in politični strategiji.

Toda zadnji čas je razvoj pokazal, da je v zahodnoevropskem vojaškem in političnem sistemu pravzaprav «španski člen» najslabotnejši. Revolucionarno vrenje španskih delovnih množic resno ograža Francov položaj in režim. Obenem pa je mednarodna solidarnost naprednih ter protifašističnih sil s španskimi delavci, kmeti in meščani prišla krepko do izraza v mnogih deželah tako na Vzhodu kot Zahodu. Ohrabrila je protifašistične borce na Portugalskem in upornike v Angoli.

Velike zahodne sile se, potemtakem, nikakor ne morejo pohvaliti, da bi bile s svojimi pirenejskimi zaveznki napravile dober posel. Kljub temu se zdi, da iz trenutne in nič preveč rožnate situacije še vedno niso pripravljene povleči ustrezni pouk. Ne samo da so že davno pozabile, kakšno vlogo je general Franco odigral v pretekli svetovni vojni, marveč se, ne glede na vse, s posebno prizadevnostjo trudijo, da bi Španijo kar najkrepkejše vključile v zahodni vojaški, politični in gospodarski sistem. Očitno gre za stališče, po katerem bi prav popolna vključitev te dežele v omenjeni sistem mogla odpraviti krizo režima ter okrepiti njegovo oblast. Toda, takšni računi so nedvomno zgrešeni. Zakaj, vse jasneje postaja, da današnja dokaj dvomljiva enotnost NATO ne bo mogla kaj dlje prenašati breme, kakršnega predstavlja Francov režim.

V tem smislu bržkone ne bo nezanimivo, če omenimo najnovejše težnje bonskih vladnih činiteljev, da bi kar najbolj učinkovito podprli Franca, in to prav v trenutku, ko se je pred svetovno javnostjo do konca kompromitiral kot despot, docela nesposoben, da bi utrdil svojo osovraženo oblast. Zahodna Nemčija je namreč izbrala prav ta trenutek za svojo svečano izjavo, da bo podprla španska prizadevanja za njeno vključitev v zahodnoevropske organizacije. «Nemci so na strani Španije... Vse, kar se dogaja v tej deželi in se nje tiče, vse to je sestavni del splošne evropske varnosti» — je rekel bonski minister Merketz, ko je pred kratkim obiskal Madrid! Pomeni, da je nastopil — po mnenju nekaterih zahodnih sil — najugodnejši trenutek za oživitev stare ideje o španski integraciji.

Toda, odpor proti takšnim težnjam je danes opaziti že med samimi zahodnoevropskimi deželami, pa ne samo skandinavskimi. Tako se je n. pr. pred kratkim socialistična skupina v tako imenovanem evropskem parlamentu odločno uprla proti kakršni si bodi udeležbi Francove Španije v institucijah Zahodne Evrope. To skupino sestavljajo socialdemokratski poslanci Italije, Francije, Zahodne Nemčije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga, torej poslanci «Male Evrope» in Skupnega tržišča. Skupina je soglasno sprejela resolucijo, v kateri je izraženo «energično nasprotovanje kakršni si bodi udeležbi Francove Španije v evropeističnih institucijah, pa naj bi oblike same udeležbe bile takšne ali drugačne...» Obenem je ta skupina protestirala proti represalijam francovske diktature nad udeleženci znanega sestanka predstavnikov svobodne Španije v izgnanstvu in delegati opozicijskih strank dežele, ki se je nedavno vršil v Muenchenu. To je ohrabrujoč znak in takšen «glas zahodne vesti» gotovo otežkoča afirmacijo onih atlantskih vojaških in političnih činiteljev, ki kažejo pripravljenost, da s pomočjo popolne vojaške, politične in gospodarske integracije Španije rešijo Francov režim pred propadom, prevzemajoč tako nase odgovornost in očitek soudeležbe v protiljudski vojaško-fašistični Francovi diktaturi.

Zahodne sile in še posebno ZDA ter Velika Britanija bi napravile veliko uslugo miru, a tudi brezpravnim ljudskim množicam v Španiji in na Portugalskem, če bi poslušale glas vesti, ki prihaja iz vrst njihovih lastnih prijateljev ter somišljenikov. Ni potrebno imeti mnogo politične modrosti, da se lahko ugotovi, kako slepo podpiranje in vojaško-politično hranjenje teh režimov ne samo da ne krepi njihovega atlantskega zavezništva marveč ga, nasprotno, slabi in kompromitira.

Ob dnevu borca, ki ga je pred dvema dnevoma proslavljalo ljudstvo v Jugoslaviji, smo se s hvaležnostjo spominjali vseh onih, ki so v borbi proti fašizmu največ dali, namreč partizanskih borcev. Med temi je bilo tudi veliko število mladoletnikov. Na sliki dva junaška partizančka iz neke krajiške brigade

Uspeh modne revije na tržaškem velesejmu

Poleg številnih gospodarskih manifestacij, je letošnji tržaški velesejem, od katerega smo se poslovili sinoči, nudil Tržačankam tudi modno revijo, ki je bila v torek zvečer v Palači narodov.

Lahko rečemo, da je postala modna revija že vsakoletna tradicionalna manifestacija tržaškega velesejma, saj je to že peta revija, ki so jo pripravile tržaške krojačnice in modni saloni, da prikažejo svojim klientkam znanje in pa sposobnost, da sledijo z okusom in natančnostjo vsem novostim, ki jih zahteva moda.

Tudi letošnja modna revija je povsem odgovarjala tej zahtevi. Bila je bogata in skrbno pripravljena ter je pokazala vse, kar si moderna in elegantna žena lahko želi za to poletje. Prikazanih modelov je bilo okrog sto, izdelalo pa jih je 38 tržaških krojačnih in modnih salonov, od katerih nekateri so se s svojimi modeli že pred časom zelo uveljavili na Švedskem in na modni reviji, ki je bila v sklopu sejma «Alpe-Adria» v Ljubljani.

Modelov je bilo, kot smo že poudarile, okrog 100 in to je bilo z ene strani morda slabo, ker je bilo vsega toliko, da si človek ni mogel vseh modelov zapomniti ter da je sledil posamez-

nim le zelo površno. Tudi napovedovanje posameznih modelov je bilo tako pomanjkljivo, da ne bi mogle povedati, kateri modeli so nam bili najbolj všeč, ter pohvaliti, oziroma omeniti krojačnice, ki so jih izdelale.

Naše poročilo bo zato le površno ter ne bo posredovalo našim čitateljicam tistega, kar smo v resnici videle in kar bi zaslužilo bolj podrobno ocenitev in več pohvale.

Predvsem moramo pohvaliti enostavnost in praktičnost skoraj vseh prikazanih modelov, kar je bila glavna odlika te modne revije. Tržaške šivilje in krojači so pač upoštevali okus in potrebe Tržačank ter so tem prilagodili tudi svoje modele. Držali so se pri vseh načel letošnje mode, ki zahteva dobro blago, lepe barve in rafiniran kroj, niso se pa spustili v razne ekstravagance, ki jih vsaka nova moda prinaša s seboj.

Modno revijo so otvorile šivilje ženskega perila, ki so prikazale nekaj lepih modelov nočnih srajc in domačih halj. Takoj za njimi se je zvrstila vrsta modelov za plažo, hribe in nasploh počitnice. Hvale vredno je poudariti, da so nam tržaške krojačnice pokazale tudi vrsto praktičnih modelov za deklice od dveh do dvanajstih let, ki so jih navzoče mamice še posebno toplo pozdravile.

Poglavje zase so bile dopoldanske obleke in kostumi, ki so bili skoraj vsi iz shantunga, čiste svile, pa tudi iz bombaža. Vsi so bili v glavnem zelo enostavno krojeni ter so puščali raznim ogrlicam iz koral in drugih umetnih kamnov, da so jih poživili.

Največ je bilo seveda popoldanskih oblek ter oblek za razne sprejeme in večerne priložnosti, to pa verjetno zato, ker se vsaka šivilja rada pokaže s takšnim modelom, ki ji nudi tudi največ možnosti tako pri izbiri blaga, kot pri izbiri kroja. Občudovale smo lepe dvodelne popoldanske obleke ter zelo okusne in elegantne večerne obleke. Skoraj vse so bile okrašene z brošami, ali nakitom, ki predstavlja tudi za Trst novost. Gre namreč za cvetje, ki so ga zlatarji s posebnim postopkom prevlekli z zlatom in ki predstavlja, prav zaradi tega, zelo dragocen in originalen okrasek.

V nasprotju s preteklimi leti, je bila letošnja modna revija bolj slabo obiskana, kar gre verjetno pripisati premajhni reklami. Na vsak način naj še enkrat pohvalimo vse krojačnice, ki so pri modni reviji sodelovale, kot tudi organizatorje, ki so poskrbeli, da se je vse odvijalo z dokajšnjo naglico, kar je bilo pri tolikšnem številu modelov skoraj obligatno.

Tako so imele tudi letos Tržačanke priložnost videti nekaj domačih modelov, ki pa so vendar v vsem odgovarjali modelom, ki smo jih vajene videti v raznih modnih revijah. Predvsem naj poudarimo veliko požrtvovalnost domačih krojačnic, ki so v času največje dejavno-

sti našle še toliko časa, da so pripravile za modno revijo svoje modele, ki so terjali dosti ur dela in potrpljenja. Nazadnje moramo pa pohvaliti še izbiro manekenk, ki so bile, od najmlajših pa do starejših, zelo lepe in prikupne. Odraslim manekenkam se je poznalo, da so tega poklica že vajene, toda tudi najmlajše so se prav dobro izkazale. Želeti je, da bi bila tudi za prihodnji velesejem organizirana takšna modna revija.

PRAVLJICE IN PRIPOVEDKE V LUČI RESNICE

Morske kače in pošasti so samo plod ljudske fantazije

Kača, dolga 61 metrov, ki je o njej l. 1555 pisal kroničar Olaus Magnus - Riba Regalecus, ki je bržkone vzrok vseh prividov

Ni dolgo tega, ko so nekateri časopisi objavili vest, da so ribiči severnoavstralske obale zagledali v morju predpotopno pošast. Iznenada da se je pojavila pred njihovo ladjo, nekaj časa kot blisk plavala po morski površini, zatem pa spet naglo izginila v globino. Podobna kači, samo da je imela tudi oklep, kot želva. Njeno dolžino so ocenili na dvanajst metrov, njen pogled je bil tako srep, da se je mornarjem kar dlaka ježila od groze.

Takšne in podobne vesti so pomorščaki vseh dežel od nekdaj radi širili. Pripovedke o velikanskih morskih kačah so vedno privlačevale ljudi in dražile njihovo fantazijo. Na zidu neke palače v asirskem mestu Korsabadu je izklesana morska kača, ki jo je pred 2600 leti videl neki Sargon, ko je s svojo jadrnico potoval proti Cipru. Aristotel pripoveduje, da prihajajo morske kače na libijsko obalo, kjer se hranijo z voli, a njihove kosti puščajo na morskem bregu.

Okrog leta 1555 je kroničar Olaus Magnus zabeležil: «Vsi pomorščaki, trgovci in ribiči ob norveški obali enodušno potrjujejo, da v pečevju pri mestu Bergenu, nedaleč od morske obale, živi ogromna kača, dolga okrog 200 čevljev (61 m) in debela 20 čevljev (6 m). Iz svojega skrivališča se priplazi samo v vedrih poletnih nočeh. Hrani se s teleti, ovcami in svinjami, v morju s polipi in morskimi raki. Po vratu je porasla z dlako, kakor konj, njena barva je črna, oči pa ima ognjene».

Leta 1809 je neki duhovnik videl takole morsko kačo blizu škotske obale. Po njegovem mnenju je bila dolga nad dvajset metrov. Leta 1833 pa je skupina angleških mornariških častnikov blizu Halifaxa videla morsko kačo na razdalji dveh metrov od njihovega čolna. Dolga je bila okrog 11 metrov, a njena glava je bila podobna človeški.

Leta 1848 je tudi posadka angleške ladje «Dedulus» videla morsko kačo, prav tako posakda jahte «Osborne». Po pripovedovanju i enih i drugih je bila dolga okrog 15 metrov. Nekateri so trdili, da je po vratu bila porasla z dlako, podobno konjski grivi, drugi, da je molela glavo visoko nad vodo.

Skratka, malo je obmorskih dežel, katerih pomorščaki bi ne videli morske kače, ali vsaj čuli govoriti o njej.

Ali sploh obstajajo morske kače? Kaj pravi o tem sodobna znanost? No, kar zadeva to, je treba reči, da morske kače obstajajo, gre pa za majhne strupene kače, z veslu podobnim repom, ki žive v zalivih tropskega pasu, od zahodne obale Mehike do Indijskega oceana. Poleg teh pa obstajajo še mnoge ribe, ki imajo kačjemu podobno telo, tako podobno, da jih ni težko zamenjati s pravo kačo. Takšne so na primer vse jekulje, od katerih nekatere dosežejo tudi do tri metre dolžine.

Seveda nimajo te «kače» nič skupnega z morskimi kačami, o katerih s tolikšno vnemo pripovedujejo preprosti pomorščaki, ali onimi iz ljudskih pripovedk, kjer so te opisane kot ogromne pošasti, pripadajoče vrsti že izumrlih predpotopnih živali.

Katere so potemtakem živali, ki so razdražile ljudsko domišljijo, da je v njih videla orjaške morske kače? V mnogih morjih in oceanih živi riba, katere znanstveno ime je Regalecus Bancsii. Njeno telo je zelo dolgo in sploščeno. Ko plava po morski površini, se zdi dolga srebrna vrv, posuta z lesketajočimi biseri in okrašena z nekakšnimi rdečimi perjanicami. Dolga je nad sedem metrov in tehta več kot 200 kilogramov, njeno telo je malone prozorno in povsem podobno žilavi hladetini. Je svetlomodre barve s temnimi poprečnimi črtami. Ima dolg gobec in izbočeno čelo, tako da spominja na konjsko glavo. Hrbtna plavut se ji razteza od glave do repa. Prednje plavutke so zelo dolge, mnogo daljše od ostalih in precej oddaljene ena od druge. So škrlatnordeče barve, na vrhu pa imajo nekakšen čop iste barve. Stoje pokončno in se rdečkasto svetlikajo, kot griva ognjenega konja.

In vendar ta riba ni prav nič strašna. Predvsem je neužitna, docela neškodljiva in prav nič nevarna. Živi v velikih globinah mnogih morij in v vseh oceanov. Ko nastopijo močni vetrovi, jih morje večkrat vrže na obalo. In, če je iz katerega si bodi razloga primorana dvigniti se na morsko površino, ji zaradi naglega znižanja pritiska popokajo žile in mehur ter kmalu pogine. Njihovi največji sovražniki so morski psi in raki, pred katerimi beže, ker jih napadajo in jim trgajo mehko meso.

Mnogo Regalecusov, ki jih je morje vrglo na obalo, je najti v vodah Norveške, Anglije, Francoske, pri Bermudskih otokih in Rtu dobre nade itd. Tihomorske vrste pa v Indiji, Novi Zelandiji, Japonski, Novi Kaliforniji itd.

Ko ta čudna riba plava, ima človek zares vtis, da vidi plavati velikansko kačo. Zaradi tega jo mnogi učenjaki smatrajo za edino objektivno osnovo najrazličnejših grozljivih in fantastičnih pripovedk o grozotnih morskih kačah in ostalih morskih pošasti. Stari Skoti in Norvežani so jo smatrali za «kralja slanikov» in prepričani so bili, da bi ti, namreč slaniki, če bi ji kdo storil kaj hudega, takoj zapustili dotični kraj in se napotili drugam. Po tem je ta riba tudi dobila svoje ime, namreč svoje znanstveno ime, zakaj Regalecus pomeni «kralj rib».

Nekateri učenjaki mislijo, da bi tudi veliki morski polipi, katerih v vodi zvijajoče se lovke dosegajo do 18 metrov dolžine, mogli povzročiti vtis kot da gre za velikansko kačo. Drugi učenjaki spet trde, da bi poleg omenjenih dveh morebiti šlo še za kako neznano vrsto kita ali morskega psa.

Eno pa je prav gotovo, in v tem so složni vsi učenjaki: morske kače iz ljudskih pravljic ne obstajajo, ker so samo plod bujne ljudske domišljije.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Luciano Trojanis v «Občinski»

Bo že nekako pet ali več let, odkar so začela zbujati našo vozornost na nekaterih skupnih razstavah olja Luciana Trojanisa. Bila so različno zasnovana, kot je pač bila trenutno različno usmerjena njegova postopoma vzpenjajoča se umetniška pot, ki sta mu jo začetkoma nakazovala Psacaropulova in končno še profesor Nino Perizzi. Toda Trojanis je pričel slikati menda že kot otrok, brž ko je odkril krasoto barv. Slikal pa je dolgo let le zase, odmaknjen od zunanjega sveta, in je torej samouk ter kot tak predvsem barvno zelo nadarjen, dozoreval pa je v slikarsko dovršenost brez vednosti javnosti, pred katero se sedaj predstavlja v Občinski galeriji z dvajsetimi olji večjih formatov. Vsa ta olja se opirajo le na rešitve čisto barvnih neoblikovnih zasnov, so pa obenem gotovo notranje duševno povezane na slikarjevo mladost. Trojanis se je namreč rodil v Postojni, kjer je živel do sredine svojih mladeniških let. Nedvomno igrajo v sedajnem obdobju njegovega informalnega slikanja podzavestno zasidrani vtisi, ki jih je mehka otroška duša sprejemala, strmeč pred tajinstveno pošastnim svetov postojnske jame. Ako piše Nino Perizzi v «Pričevanju za Trojanisa», da so tu pokazana dela portreti slikarjeve duše, potem je to do neke mere resnično, če upoštevamo gornje ugotovitve fiksiranja in duševne predelave globoko občutenih vtisov. Neopredeljeno izoblikovane barvne lise v nekaterih Trojanisovih podobah pač presenetljivo sličijo kamnitemu svetu podzemlja, ki ga pa slikar podaja s povečanim vidom domišljije, segajočim daleč v pratvorna obdobja vseh reči in stvari. Edino tako si lažje utemeljeno razlagamo tematiko večine slik. V obeh delih «Prvobitnost štev. 1» in 2 je z barvo uspel prepričljivo podati dojem preteklosti časa, ki vodi v ožarjeno globino slik. Isto tenkočutnost izražanja dolgotrajnih procesov s pomočjo barv občutimo v podobah «Fosilizacija v modrem» ter v oni vijoličastih odtenkov, v katerih barve ugašajo in se otipljivo strjujejo v prijetne snovnostne učinke. Samo kdor čuti zveneti najrahlejšo barvo je v stanju ustvariti olja kot so «Davni vtis štev. 1» in še oni «št. 2 ter 3». V Trojanisovem primeru bi dejali, da je čas nosečnosti, od spočetja vizije pa dokler se ta ni vidneje oblikovala in dozorela v sliko, trajal cela desetletja. Pospeševalni katalizator pa je bil pri tem vsekakor pojav informalne izraznosti v slikarjevem življenju. Sicer pa Trojanis ustvarja predvsem z namenom, da bi slika delovala prvenstveno le kot barvna sestava in ne toliko da bi kaj oblikovno ponazarjala, ker pač risarsko preveč popolno osvojena oblikovnost lahko ograža umetniško iskrenost.

MILKO BAMBIČ

Prireditve in razstave na slovenskih šolah

Osnovna šola na Repentabru

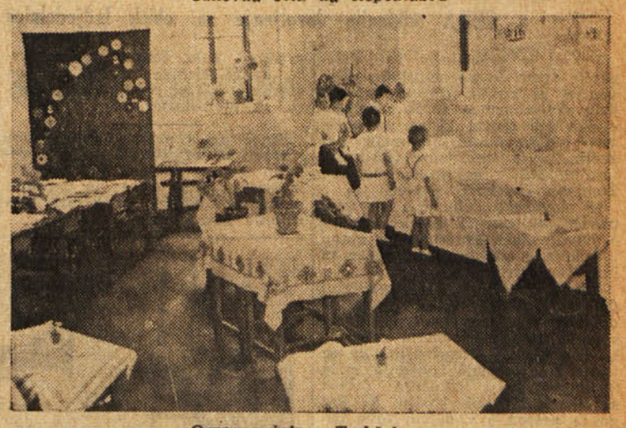

Osnovna šola v Trebčah

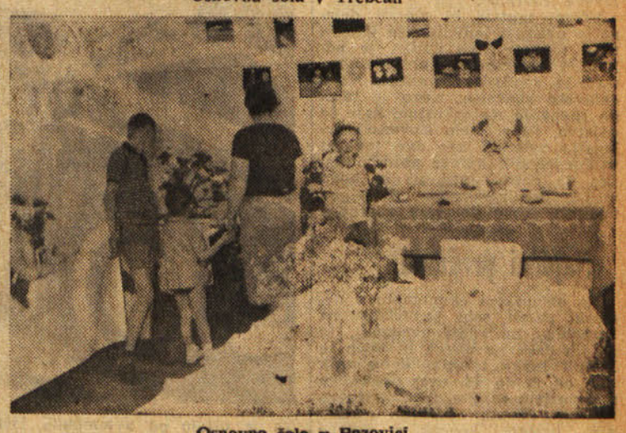

Osnovna šola v Bazovici

RADIO VELEVIZIJA

Petek, 6. julija 1962

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih pesmi; 11.45: Vrtiljak; 12.15: Za vsakogar nekaj; 13.30: Glasba po željah; 17.00: Za prijeten uvod igra ansambel Franco Vallisneri; 17.20: Pesem in ples; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Iz simfonične glasbe 19. stoletja; 19.00: Koncertna sezona Tržaške ljudske univerze 1960-61; 19.30: Človek in cesta — Rafko Dolhar (1) «Prometna nesreča kot pojav»; 19.45: Trio Los Panchos; 20.00: Šport; 20.30: Gospodarstvo in delo; 20.45: Tamburaški ansambel; 21.00: Koncert operne glasbe; 22.00: Srečanje s tržaškimi književniki, Pripravil Josip Tavčar; 22.20: Jazz koncert.

Trst

12.00: Plošče; 12.20: Glasbeni spored; 12.25: Tretja stran; 13.15: Glasbeni program za najmlajše.

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prenos RL; 12.00: Glasba po željah; 12.45: Glasba po željah, drugi del; 13.40: Edward Elgar: «Carovna palica mladosti»; 14.00: Vedro in popularno; 14.30: Operetne melodije; 15.15: Zabavna glasba; 15.40: Glasbena medigra; 15.55: Lahka glasba; 16.00: Pevci in orkestri; 16.30: Jugoslavija v svetu; 16.40: Operne melodije; 17.40: Ritmi malih ansamblov; 18.00: Prenos RL; 19.00: Igra kvartet Hanka Frowmana; 19.30: Prenos RL; 22.15: Kvartet Calvin Jackson; 22.35: Večerni komorni koncert; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.20: Omnibus; 10.30: «Dolga pot dr. Schweitzerja»; 11.00: Omnibus, drugi del; 12.00: Glasbeni spored; 13.00: Tour de France; 13.30: Glasbeni spored - Pahljača; 14.55: Vreme na ital. morjih; 15.15: Novosti iz filma in gledališča; 15.30: Glasbeni spored; 15.45: Italijanske narodne pesmi in plesi; 16.00: Program za najmlajše; 16.30: Uverture in plesi iz oper; 17.25: Glasba 17. stoletja; 18.00: Simfonični koncert; 19.10: Glas delavcev; 20.00: Tour de France; 20.35: Radijska igra «Igravec» Fiodorja Mihajloviča Dostojevskega; 21.15: Opera «Carmen».

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Poje Mara Del Rio; 8.50: Sodobni ritmi; 9.35: Glasbeni program; 10.35: Pojejo Bob Azzam, Betty Curtis in drugi; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.00: Dekle ob 13, predstavlja; 14.00: Glasbeni spored; 14.45: Plošče; 16.00: Ritmi in melodije; Tour de France; 17.35: Mala ljudska enciklopedija; 17.45: Radijska igra; 19.50: Plošče; 20.35: Podoba valčka; 22.00: Večerna glasba.

III. program

18.30: Gospodarska rubrika; 19.00: Charles Ives, sonata št. 2 za violino in klavir; 19.15: Pregled ruske kulture; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 21.20: Radijska igra.

Slovenija

5.00: Dobro jutro!; 8.05: Zgodilo se je na sejmu v Richmondu; 8.35: Veliko glasbe — malo instrumentov; 9.25: Dane Sekrl: Serenada na godala; 9.45: V narodnem tonu; 10.15: Od tod in od ondod; 11.00: Basist Branko Pivnički in violinist Branko Pajević; 11.20: Rolf in Aleksandra Becker; 12.05: Nekaj slovenskih narodnih; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Melodije ob 12.25; 13.15: Obvestila in zabavna glasba; 14.05: Glasbeni omnibus; 14.30: Prireditve dneva; 14.35: Venček narodnih; 15.20: Popoldne ob Mozartu; 16.00: Vsak dan za ves; 17.05: Solist tega tedna: violinist Nathan Milstein; 17.40: Zabavni cocktail ob 17.40; 18.00: Poročila; 18.10: Romantik Bellini; 19.05: Glasbene razglednice; 19.30: Radijski dnevnik; 20.00: Antonio Vivaldi; 20.15: Tedenski zunanje-politični pregled; 20.30: Iz zborovskega opusa C. Montervedija; 21.00: Ansambel Charles Magnante in Trio Horwedel; 22.15: Petintrideset minut popevk in plesnih ritmov; 22.50: Literarni nokturno (Sali); 23.05: Uvertura, koncert in simfonija iz sodobne slovanske ustvarjalnosti.

Ital. televizija

17.15: Program za najmlajše; 18.30: Dnevnik; 18.45: Šport; 19.20: Mali koncert št. 2; 20.00: Na pragu znanosti; šaj je matematika?»; 20.20: Šport; 20.30: Dnevnik; 21.05: Radijska igra: «Lord v kuhinji»; 22.55: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.10: Življenje Ernesta Hamingwaya; 22.15: Dnevnik; 22.35: Večerne pesmi; 23.20: Mali florentinski teater predstavlja Praški revijski ansambel.

Jug. televizija

Evrovizija 14.00: Teniški turnir — prenos iz Wimbledona; 16.00: Svetovno prvenstvo v orodni telovadbi — prenos iz Prago. JTV 20.00: TV dnevnik. Zagreb 20.20: Dokumentarni film; 20.30: Servis v stanovanju — Radioindustrija Zagreb 20.55: Prepovedan sad — igrani film.

HITRA POPRAVILA TV APARATOV
Radio TREVISAN
Trgovina: Trst, Ul. S. Nicolò 2, — Tel. 24.018 —
Delavnica: Ul. delle Milizie 3 — Tel. 76-726

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) V delu si poiščite novega sodelavca. Ne spuščajte se v spore s sosedi. Nervoznost.

BIK (od 21.4. do 20.5.) V nekem novem poslu bodite zelo previdni. Imeli boste vse zaupanje najmlajših. Zdravje dobro.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Imeli boste priliko preizkušati svojo potrpežljivost. Mir in sožitje v drugi h. Prehodno nerazpoloženje.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Obljuba, ki vam je bila pred časom dana, bo zdaj izpolnjena. Najlejše razumevanje z ljubljeno osebo.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vaše finančno stanje ni najtrdnejše, proučite ga znova. Bodite v svojih čustvih bolj trdni. Zdravje zelo dobro.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Lotili se boste novega dela, ki vam bo nudilo zadoščenje. Novo odkritje glede značaja ljubljene osebe, naj vas ne razočara. Zdravje nespremenjeno.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Pomanjkanje vztrajnosti bi utegnilo izpostaviti nevarnosti vaše načrte. Prijeten večer drago osebo. Zdravje zelo ugodno.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Uspešna rešitev nekaterih manjših, vendar važnih vprašanj. Prebili boste prijeten večer z dobrimi prijatelji. Zdravje dobro.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ne menjajte ničesar v svojih načrtih. Dober prijatelj vam bo dal zelo koristen nasvet. Zdravje nespremenjeno.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne zapravljajte svojih energij z reševanjem nepomembnih vprašanj. Obnovili boste neko staro prijateljstvo. Zdravje izvrstno.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Izboljšanje delovnih pogojev za obrtnike in trgovce. S primernim pojasnilom boste odpravili neki nesporazum. Zdravje dobro.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne bodite v svojem delu površni, ker bi to šlo na račun vašega zaslužka Posvetite večer ponovni proučitvi nekega čustvenega vprašanja. Zdravje zelo dobro.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 18.3, najnižja 11.1, ob 19. uri 15.8; zračni tlak 1010.7, narašča, veter 20 km severovzhodnik, vlage 62 odst., dežja 9.1 mm, nebo 3/10 oblačno, morje rahlo razburkano, temperatura morja 18.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 6. julija
Dušica
Sonce vzide ob 4.22 in zatone ob 19.57. Dolžina dneva 15.35. Luna vzide ob 9.44 in zatone ob 23.08
Jutri, SOBOTA, 7. julija
Marica

AKTIV NEODVISNE SOCIALISTIČNE ZVEZE RAZPRAVLJA

Na poti k vključitvi v stranki delavskega razreda

Taka odločitev je rezultat spremenjenih političnih razmer, k čemur je v znatni meri prispevalo tudi delovanje NSZ

Sinoči se je v Ul. sv. Frančiška št. 20 sestal aktiv Neodvisne socialistične zveze, da bi razpravljal o sedanjem političnem položaju in o bodočih perspektivah.

Tajnik NSZ tov. Laurenti je podal poročilo, v katerem je orisal velike politične spremembe, ki so nastale v mednarodnem, vsedržavnem in krajevnem merilu. Analiza teh velikih sprememb pa kaže, da ni več razlogov za organizacijski obstoj Neodvisne socialistične zveze.

Spričo tega nastaja tudi v Trstu vprašanje, kako naj člani NSZ nadaljujejo svojo politično dejavnost. Po proučitvi položaja v strankah delavskega razreda, se članom svetuje, da se vključijo v te stranke, to je KPI in PSI, ter da se v njih borijo za zmago naprednih načel kakor tudi za priznanje narodnostnih pravic Slovencev. Seveda bi se moral o tem najprej načelno izreči aktiv, nakar bi o tem razpravljali po sekcijah, dokončna odločitev pa pripada skupščini članov, ki jo bo treba sklicati v kratkem.

Seveda nastaja tudi vprašanje, kdaj naj preneha NSZ svojo organizacijsko dejavnost. Pri tem je treba upoštevati bližnje volitve ter se vprašati, ali bi bilo prav, da bi se jih NSZ udeležila sama s svojimi kandidati. Če se upoštevajo vse okoliščine, se pride do zaključka, da bi bilo bolje, da bi se člani NSZ vključili v PSI in KPI še pred volitvami, tako da bi se lahko aktivno udeležili volilne kampanje, kar bi prispevalo k utrditvi fronte naprednih delavskih sil. Upoštevati je namreč treba, da vsake volitve že same po sebi prinašajo k delitvi sil, tudi če se k temu subjektivno ne teži.

To je bistvo poročila tov. Laurentija, ki je podrobno orisal razvoj političnega položaja in nakazal bistvene spremembe ideološko-političnih stališč v KPI in PSI po vsej državi in pri nas. Tega se moramo zavedati ter se v novem položaju vključiti v stalni proces prenavljanja v obeh strankah, čeprav se vsa njuna stališča še ne skladajo z našimi.

Tov. Laurenti je orisal tudi razvoj v NSZ v vsedržavnem obsegu, dokler ni prišlo do njegove razpustitve; orisal je razloge njenega nadaljnjega obstoja pri nas, posebne narodnoobrambne naloge SKGZ itd. Kar se priznanja narodnostnih pravic Slovencem tiče, je tov. Laurenti rekel, da bo borba zanje tudi v okviru delavskih strank lahko uspešna. Na koncu je dejal, da je treba pogumno pogledati stvarnosti v oči in izbrati najboljšo pot.

Poročilu tov. Laurentija je sledila obsežna in izčrpna diskusija, v kateri je velika večina prisotnih soglašala z njegovo analizo. Sprejeli so tudi obveznost, da bodo poglobili diskusijo in jo razširili na članstvo, tako da bodo sprejeti sklepi rodili čimbolj pozitivne sadove. Sedaj bodo sledili sestanki sekcij.

Obvestilo INCA bivšim policistom

INCA obvešča člane policijskih sil Julijske krajine, ki jih je ustanovila bivša ZVU, ter njihove svojce, da zapade 18. julija rok za predložitev prošenj za priznanje ugodnosti splošnega obveznega zavarovanja na podlagi člena 29 zakona št. 1600 od 22.12. 1960. Prošnje za starostno, invalidsko in drugo zavarovanja je treba predložiti tržaškim uradom INPS. Vsi prizadeti se lahko obrnejo za informacije na sedež INCA v Ul. Zonta 2-I.

IZLET BIVŠIH POLITIČNIH PREGANJANCEV antifašistov v partizansko bolnico

ANPPIA in Združenje bivših političnih preganjancev priredita 15. julija skupni izlet na Gonjače k spomeniku, po Soški dolini do partizanske bolnice in nazaj.

Odhod iz Milj ob 6. uri, iz Trsta izpred Trga Oberdan-Telve ob 6.30. Prihod v partizansko bolnico približno ob 10.30.

Na povratku prihod v Novo Gorico ob 20.15, kjer bo po želji lahko vsakdo večerjal.

Odhod iz Nove Gorice ob 22.30 in prihod v Trst pred 24. uro.

Prijave se sprejemajo na sedežu ANPPIA, Ul. Madonnina št. 19 in na sedežu Neodvisne socialistične zveze v Ul. sv. Frančiška št. 20.

Stroški za avtobus vštevši cestnina 1.200 lir. Kosilo, ki ni obvezno, 500 lir.

Prosimo, da pohitite s prijavami, ker ima avtobus na razpolago le 60 sedežev.

IZ POROČILA TRŽAŠKE TRGOVINSKE ZBORNICE ZA MAJ

Napredek v industrijski proizvodnji toda zastoj v vseh drugih panogah

Življenjski stroški so se v primerjavi z lanskim majem povečali za 6,5 odst.

Tržaška trgovinska zbornica je izdala svoje redno mesečno poročilo, iz katerega izhaja, da so določene gospodarske panoge in zlasti industrijska proizvodnja občutno napredovale, v drugih sektorjih pa je še vedno občuten zastoj, zaradi česar tudi potrošnja ni povsem zadovoljiva. Istočasno se tudi opaža naglo naraščanje življenjskih stroškov. Skratka mesec maj se bistveno ne razlikuje od splošnega stanja ki ga opažamo že dalj časa, ko beležimo po eni plati znatne napredke, istočasno pa so na obzorju še vedno tudi temni oblaki.

Trgovina na drobno v maju ni bila v najbolj rožnatem stanju, saj so bile prodaje nezadovoljive, k čemur je pripomoglo tudi spremenljivo vreme, zaradi česar so se potrošniki izogibali sezonskih nakupov.

Zelo ugoden je razvoj industrije, saj je maja indeks industrijske proizvodnje dosegel 242.4, medtem ko je znašal aprila 225.6 in maja lanskega leta 199.1. Napredek gre na račun novih in razširjenih podjetij v žaveljskem industrijskem pristanišču, istočasno pa se je bistveno tudi omilila kriza ladjedelniške industrije in ostalih ključnih industrijskih panog.

Omenili smo že naglo naraščanje življenjskih stroškov, zaradi česar je indeks življenjskih stroškov v Trstu dosegel maja 71.05 točke, medtem ko je znašal aprila 70.91 točke. V primerjavi z indeksom življenjskih stroškov za maj 1961. leta smo zabeležili povečanje stroškov kar za 6,5 odst. Povečanje je občutno in so ga v prvi vrsti morale utrpeti družine s stalnimi dohodki, saj je znano, da plače nikoli ne naraščajo tako naglo, kot se višajo cene.

Potrošnja tobaka je dosegla maja 42.568 kg in je bila za 6,2 odst. višja kot aprila in za 2,3 odst. višja kot maja lanskega leta. V prvih petih mesecih je dosegla potrošnja tobaka 196.620 kg, medtem ko je v istem razdobju lanskega leta znašala 187.807 kg.

Potrošnja mesa je dosegla maja 8.730 kg in se je za 10 odst. znižala v primerjavi z lanskim majem. Če pa primerjamo letošnjo potrošnjo mesa od januarja do maja (46.189 stotov) s stanjem istega razdobja lanskega leta (46.063 stotov), pa ugotovimo, da se je potrošnja mesa povečala za 0,3 odstotka.

Prodaja rib, rakov in mehkužcev je v prvih petih mesecih zabeležila občuten padec, saj so letos prodali 10.327 stotov rib, rakov in mehkužcev in torej 15,1 odst. manj kot lani, ko so prodali 13.162 stotov.

Bistveno neizpremenjena je ostala prodaja sadja in zelenjave. Letos so v prvih petih mesecih pripeljali na tržaško tržnico na debelo 107.824 stotov zelenjave in krompirja in 95.499 stotov sadja (lani 107.776 odnosno 94.723).

Pomorski in železniški promet sta maja nazadovala, saj je pomorski promet pristanišča dosegel 445.623 ton in je bil za 2,6 odst. nižji kot maja 1961. leta, železniški promet pa 169.001 ton in je padel za 7,2 odst.

V prvih petih mesecih je pomorski promet dosegel 2.167.365 ton in je bil za 1,5 odst. nižji kot lani, železniški pa 1.013.842 ton in je bil za 4,6 odst. nižji kot v prvih petih mesecih 1961. leta.

Med neugodne pokazatelje gospodarskega stanja lahko prištejemo tudi podatke o vplačanih davkih na poslovni promet, ki nedvomno odražajo živahnost poslovnega delovanja. Tako so letošnjega maja vplačali 811 milijonov lir tovrstnih davkov, medtem ko so lani v istem razdobju vplačali 871 milijonov lir.

Število zaposlenih je ostalo bistveno neizpremenjeno v primerjavi z aprilom in je maja doseglo 93.384 oseb, povečalo pa se je za 0,5 odst. v primerjavi s stanjem 1961. leta. Znatno se je znižalo število brezposelnih, katerih so uradno zabeležili 31. maja letošnjega leta 9.289 in torej 2.398 oseb ali 20,5 odst. manj kot 31. maja lanskega leta.

Lažni človekoljubi

Pred dvema mesecema je 54-letni Giotto Normuzzi iz Firenc ustanovil v našem mestu podružnico «Zveze darovavcev oči», vodstvo podružnice pa je izročil 43-letnemu L. Morettiju iz Rima, ki je najel štiri mladoletnike, da so prodajali brošure in nabirali prispevke. Fantje so za svoje delo dobivali 30 odst., ostali del pa sta pobrala Normuzzi in Moretti.

Te dni se je ta posebna dejavnost zaključila, ker je policija vse prijavila sodišču pod obtožbo, da so nabirali prispevke brez potrebnega dovoljenja.

• **Občinska komisija za dodeljevanje stanovanj** sporoča, da zapade 15. 7. 1962 nepodaljšljivo rok za vlaganje prošenj za dodelitev stanovanj, ki so bila zgrajena na osnovi komisarskega odloka št. 78 z dne 11. 12. 1958.

Tistim, ki so prošnje že enkrat vložili, tega ni treba ponavljati.

Tovarišu Egonu Blažini je včeraj soproga Silvana povila ljubkega sinčka.

Srečnima staršema iskreno čestitajo in želijo novorojenčku obilo zdravja in sreče sorodniki, prijatelji in znanci.

Čestitkam se pridružujeta tudi uprava in uredništvo Primorskega dnevnika.

«Operetno poletje» na tržaškem gradu

V teh dneh so se na občinskih oglasnih deskah po vsej Italiji in predvsem seveda v Trstu in na našem področju pojavili reklamni lepaki z napovedjo skorajšnjega ciklusa operet na tržaškem gradu pod nazivom «Tržaško operetno poletje».

Otvoritev tega sedaj že tradicionalnega ciklusa, bo v soboto 28. julija z uprizoritvijo Schubertove operete «Pri treh mladenkah», pri kateri bodo nastopili znani tenorist Gianni Poggi, sopranistka Franca Duval, komik Elvio Calderoni in Sandra Ballinari. Isto opereto bodo ponovili v torek 31. julija, v petek 3. in v sredo 8. avgusta. Druga operета na programu bo «Tiha voda» (Acqua cheta) z Elviom Calderonijem. Prva uprizoritev bo 2. avgusta, ponovitvi pa v soboto 4. in v torek 7. avgusta. Sledila bo revijska opereta «Lizbona poroči» s sodelovanjem slovite subretke Wande Osiris in Carlom Rizzom. Prva uprizoritev bo v četrtek 9. avgusta, ponovitvi pa v petek 10. in v soboto 11. avgusta.

Skupno bo torej od 28. julija do 11. avgusta deset uprizoritev in sicer štiri operete «Pri treh mladenkah» ter po tri operete «Acqua cheta» in «Lizbona poroči».

Tečaj za popravne izpite

Opozarjamo starše malih maturantov, da zanje, kar je povsem umevno, ni potekel rok za prijavo v tečaj. Prosimo pa vse prizadete ,da se prijavijo v tečaj takoj, ko bodo znani izidi malih matur.

Vse informacije o tečaju daje uprava Slovenskega dijaškega doma v Trstu Ul. Ginnastica 72, tel. štev. 93.167.

IZZREBANA DARILA NA VELESEJMU

Sinoči so bila izžrebana darila med obiskovavci velesejma. Prvo darilo dobi Paolo Luigi iz Ul. sv. Frančiška 26, drugo Ferruccio Paris iz Ul. San Vito 5, tretjo Mariella Depase iz Carbole 464, četrto Vera Bogatec iz Ul. Colombo 2, peto Riccardo Visintin iz Ul. Gambini 24, železniško vozno karto pa Rubina Corbella iz Ul. Venezian 10.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. gospe Eme Adamič vd. Skerlj daruje A. Gombač 1000 lir za Dijaško Matico.

Mali oglasi

Kolesa BIANCHI — originalna kolesa MELILLO

Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032
Motorna kolesa MELILLO
Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

GUME za avtomobile, motorna kolesa in kolesa vseh vrst, MELILLO Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

NADOMESTNI DELI za vsa italijanska in tuja motorna kolesa.

NADOMESTNI DELI za Vespe, Parilla, Lambrette, N.S.U., Itom, F. Morini dobite pri MELILLO ALFREDO Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032

«PLASTIKA» - Trst, Ul. D'Annunzio št. 4 (blizu Trga Garibaldi) Vam nudi: torbice raznovrstne ter športne, namizne prte (cerade), cedilnike za posodo, blazine, žimnice za morje, vreče za perilo in obleke itd vse iz plastike in gume po zmernih cenah. Obiščite nas!

MOTOCIKLISTI: nadomestne dele za vsa motorna vozila vseh znamk dobite pri CREMASCOLI Agencija Motoguzzi, Trst, Ulica Fabio Severo 18.

PLASTIKA za pokrivanje tal po 550 lir kv. m, preproge vseh vrst za sobe in hodnike, pode iz gume, linoleja, cevi iz plastike za vrtove in za hišno uporabo, torbice, zavese in vse ostale predmete iz gume in plastike dobite pri ITALPLAST, Trst Trg Ospedale št. 6.

PRI MAGLIABELLA se z uspehom nadaljuje prodaja **majic, srajc, perila, kopalnih kostumov najboljših znamk** za moške, ženske in otroke po nepobitnih cenah. Zapomnite si MAGLIABELLA, Trst, Korzo Garibaldi št. 11, nekaj korakov od avtobusne postaje.

HISNO POMOCNICO od 8. do 15. ure išče slovenska družina. Telefon 37.338.

ANGLESCINO in matematiko poučuje diplomirani v USA. Telefonirati na št. 28-926.

DEKLETA, ki se želijo izučiti likanja na stroj, išče čistilnica (Tintoria) Rustia, Damiano Chiesa št. 4.

Kino

Nazionale 16.00 «Cesarstvo zločina» (L'impero del crimine).
Fenice 16.00 «Obleganje sedmerih pušč» (L'assedio delle 7 freccie). Technicolor.
Excelsior 16.00 «Jaz se izpovem» (Io confesso). Montgomery Clift, Anne Baxter.
Grattacielo 16.00 «Prijetnost nepoštenosti» (I piaceri della disonestà). Technicolor. Peter Sellers.
Arcobaleno 16.00 «Pokol pri črnih gričih» (Massacro alle colline nere). Clift Walker.
Supercinema 16.00 «Suspens». Deborah Kerr. Mladini prepovedano.
Alabarda 16.30 «Hočem biti tvoja» (Voglio essere tua). Ava Gardner. Prepovedano mladini.
Aurora 16.30 «Bes neizprosnih» (La furia degli implacabili).
Cristallo 16.30 «Vsi domov» (Tutti a casa). Alberto Sordi.
Garibaldi 16.00 «Dolina maščevanja» (La valle della vendetta). Burt Lancaster.
Capitol 16.30 «Povej resnico» (Dimmi la verità). Technicolor. Sandra Dee, John Govin.
Impero 16.30 «General in pol» (Un generale e mezzo).
Massimo 16.30 «Walter in bratranci» (Walter e i suoi cugini). Walter Chiari. Prepovedano mladini.
Moderno 16.00 «Bratranci» (I cugini). Gerard Blain. Prepovedano mladini.
Astoria 17.30 «Srebrna čaša» (Il calice d'argento). Technicolor. Paul Newmann.
Astra 16.30 «Rio Bravo».
Vittorio Veneto 17.00 «Fanny». Technicolor. Leslie Caron.
Ideale 16.30 «Robinzon na otoku gusarjev» (Robinson nell'isola dei corsari) Technicolor.
Marconi 16.15 «Mož naprodaj» (Un uomo da vendere). Technicolor. — Frank Sinatra, Eleonor Parker.
Abbazia 16.00 «Marines v napad» (Marines all'assalto). John Wayne.
Odeon 16.00 «Rod vampirjev» (La stirpe dei vampiri). Prepovedano mladini.

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 6. t. m. ob 20. uri Cinemascope barvni film:

Kjer zemlja peče

(Dove la terra scotta)

Igrajo:
GARY COOPER, JULIE LONDON in ARTUR O'COMEL

V nedeljo 8. t.m. ob 17.30 uri ponovitev istega filma

Izleti

Izlet v Celje in Velenje. Pevsko društvo «A. Tance» iz Nabrežine priredi 28. in 29. julija izlet v Celje in Velenje. Prijave se sprejemajo v trgovini Terčon v Nabrežini do 10. t.m.

* * *

V nedeljo 15. julija priredi SPDT planinski izlet v najbližjo soseščino očaka Triglava: preko Bleda na Pokljuko ter od tod za planince na Lipanski vrh (1983 m). Vpisovanje in obvestila v Ul. Geppa 9.

* * *

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi v nedeljo 22. julija enodnevni izlet v Ljubljano-Novo mesto in na Otočec. Vpisovanje vsak večer od 21. do 22.30 na sedežu prosvetnega društva Prosek

* * *

RMV organizira 15. julija **izlet na taborjenje.** Vpisovanje v Ul. Geppa 9. Vožnja vključno s kosilom 1500 lir.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 4. in 5. julija 1962 se je v Trstu rodilo 22 otrok, umrlo pa je 25 oseb.

UMRLI SO: 82-letni Giovanni Caravaggio, 61-letni Giusto Cauter, 51-letna Nerina Zardi vd. Toffolon, 76-letni Antonio Chersa, 74-letna Anna Ruffo vd. Andreosso, 75-letni Attilio Sambo, 68-letna Antonia Zanco vd. Predonzani, 57-letni Mario Marchesan, 66-letni Cesare Depase, 70-letni Pietro Blessi, 78-letni Guerrino Ulcigrai, 74-letni Vittorio Goliani, 79-letna Guglielma Spongia vd. Bolmarcich, 76-letni Giovanni Mismas, 53-letni Giorgio Stern, 65-letni Francesco Brandolin, 73-letni Vittorio Goliani, 35-letna Anita Clozza por. Pleteršecn, 80-letna Anna Ierschig, 66-letni Antonio Mazzorana, 67-letna Ermenegilda Polli vd. Terzaghi, 63-letna Giuseppina Klun por. Rust, 58-letni Nicolò Antonini, 1 dan stari Aldo Sabia, 72-letna Maria Brandi por. Silli.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; dr. Signori, Trg Ospedale 8.

PO 14 DNEVIH VELIKEGA ZANIMANJA IN PLODNIH STIKOV

Tržaški velesejem zaključen z ugodno trgovsko bilanco

30 držav, 1053 razstavljavcev, od katerih 522 iz tujine, 11 tujih delegacij, ena milijarda in pol kontingentov

Včeraj se je zaključil štirinajsti mednarodni tržaški velesejem in je ob zaključku predsednik kom. Suttora na zadnjem zasedanju podčrtal, da je tudi ta velesejem dosegel pomembne rezultate v korist tržaškega gospodarstva in v korist razstavljavcev.

Predsednik je navedel nekaj značilnih in pomembnih podatkov. Na velesejmu je sodelovalo trideset držav, od katerih je bilo 9 prisotnih z uradnimi razstavami. Skupno je bilo prisotnih 1053 razstavljavcev, od katerih 522 iz tujine. Predsednik je z zadovoljstvom podčrtal, da je kar 49,6 odst. razstavljavcev iz tujih držav, kar priča o zanimanju za velesejem, in mu daje še poseben pomen, saj takega odstotka ne dosega noben italijanski in zelo redki tuji velesejmi.

Enajst tujih delegacij je med velesejmom obiskalo Trst, da bi tukaj navezale tesne poslovne stike. V tej zvezi je predsednik podčrtal, da je ministrstvo za zunanjo trgovino odobrilo velesejemski kontingent v znesku 1,5 milijarde lir, od česar odpade 550 milijonov lir na uvoz iz Jugoslavije.

Glede obiskovavcev je velesejem že včeraj popoldne dosegel raven lanskega leta in to kljub izredno neugodnim vremenskim okoliščinam. Dejstvo, da je visok odstotek razstavljavcev že sedaj potrdil svojo udeležbo na prihodnjem velesejmu priča, da so razstavljavci zadovoljni z zaključenimi kupčijami.

Skratka, dejstva, ki jih je obrazložil predsednik velesejma, pričajo, da je tudi letošnji velesejem, kljub težavam in nekaterim pomanjkljivostim, nedvomno dosegel pomembne rezultate.

Tudi zadnji dan velesejma je bil dokaj pester in je zabeležil pomembno zasedanje združenj obrtnikov iz treh Benečij. Na zasedanju je generalni tajnik vsedržavnega združenja Manlio Germozzi govoril na temo: «Obrtništvo in gospodarstvo države ter načrt v korist obrtnikov». Na zasedanju je bil prisoten podtajnik za industrijo in trgovino Gaspari, ki je obrtnike pozdravil in zagotovil, da se vlada zanima za njih težave, ter da njih vloga v gospodarskem življenju še zdaleč ni preživeta.

Tržaški mednarodni velesejem je obiskal župan Bejruta Amin Bey Beyhoum, katerega spremlja predstavnik zunanjega ministrstva Fouad Matar. Konzul Libanona v Trstu je ob tej priliki priredil v sredo sprejem, včeraj pa tiskovno konferenco s predstavniki tukajšnjega tiska.

Libanonski predstavnik Fouad Matar je na tiskovni konferenci podčrtal prijateljske odnose, ki že več let povezujejo Trst in Bejrut, saj gre za pristanišči, od katerih predstavlja prvo okno proti Srednji Evropi, drugo pa okno proti obsežnim arabskim področjem.

V tej zvezi je navedel, da gre sedaj celotni izvoz libanonskega sadja skozi Trst in to tudi proti SZ, Madžarski, Poljski, CSSR in drugod.

Vendar pa imajo resne težave, ker je njih uvoz iz Italije devetkrat večji kot izvoz ter skukajo bilanco uravnovesiti s turizmom. Z italijanske strani so naleteli na razumevanje, ki je prišlo tudi do izraza med razgovori z ministrom za zunanjo trgovino Pretijem.

V tej zvezi je libanonski predstavnik obširno navedel pomembne turistične zanimivosti svoje dežele, v kateri žive številne narodnosti in ki je uvedla izredno liberalni sistem za turiste. V ta namen tudi prirejajo številne festivale in med drugim celo volijo «miss Evrope».

Župan Amin Bey Beyhoum pa je pojasnil, da se pristanišče Bejrut naglo razvija in da sedaj nameravajo investirati 10 milijonov dolarjev za okrepitev pristaniških naprav. Sedaj dosega pristaniški promet 1,5—2 milijona ton, pričakujejo pa da bo narastel na štiri milijone ton. Pristanišče namreč služi prvenstveno za tranzitni promet proti vsem številnim zalednim državam.

Župan je včeraj izročil tržaškemu županu v dar emblem svojega mesta in ga povabil, da vrne obisk.

ZAOSTRITEV SINDIKALNE BORBE

Enotna tridnevna stavka kovinarjev po vsej državi

Stavkali bodo v soboto, nedeljo in ponedeljek - Pri nas pride v poštev okrog 3.500 delavcev, ker velja stavka samo za zasebna podjetja

Vse tri sindikalne organizacije kovinarjev so napovedale tridnevno stavko po vsej državi, ki bo v soboto, nedeljo in ponedeljek. Stavkali bodo samo delavci zasebnih podjetij, ker se podjetja z državno udeležbo, včlanjena v Intersindu, pogajajo s sindikati. Stavka se torej tiče le delavcev podjetij, ki so vključena v Confindustrio. Teh delavcev pa je okrog milijon. Na podjetja z državno udeležbo odpade namreč po vsej državi le 15 odstotkov vseh kovinarjev, medtem ko jih je zaposlenih 85 odstotkov v zasebnih podjetjih. V Trstu pa velja ravno obratno razmerje, kajti tu je zaposlenih okrog 8500 kovinarjev, to je 80 odstotkov, v podjetjih IRI (z državno udeležbo) in le okrog 3.500 v zasebnih podjetjih (to je približno 20 odstotkov). Pri nas pridejo v poštev predvsem delavci podjetij Orion, Felszegy, Giuliano, Afa itd.

Spor v kovinarski stroki pa je precej zapleten. Sindikata CISL in UIL sta namreč podpisala z Intersidom sporazum, po katerem Intersind pristaja na načelo, da imajo sindikati pravico sklepati delovne pogodbe na vseh ravneh, to je le kolektivne delovne pogodbe, ki veljajo za vso državo, marveč tudi pogodbe po posameznih vejah proizvodnje in po podjetjih. Tega sporazuma pa še ni podpisala FIOM, ker sta se cstala dva sindikata odrekla pravici do pogajanj vse dotlej, dokler veljajo razne delovne pogodbe, kar pomeni, odreči se za časa trajanja pogodb vsakemu izboljšanju plač, tudi če se medtem življenjski stroški zvišajo ali če se proizvodnost poveča. Zaradi tega bo FIOM po vsej državi sklicala skupščine, na katerih bo prepustila članom, naj se o stvari izrečejo. Vsekakor pa je pristanek Intersinda na pogajanja za tako imenovane dopolnilne pogodbe korak naprej za sindikate, ker se njihov položaj glede sklepanja pogodb okrepi.

Takšna skupščina bo danes ob 18. uri tudi na sedežu Nove delavske zbornice v Trstu. Udeležili se je bodo vsi sindikalni aktivisti FIOM, katerim bo tajnik Semilli poročal o pogajanjih z Intersindom in o omenjenem sporazumu med njim in CISL in UIL.

Seveda se omenjeni sporazum tiče le pogoja za nadaljevanje pogajanj za sklenitev vsedržavne in dopolnilnih pogodb za kovinarje. Gre torej v bistvu le za načelo da morajo biti sindikati udeleženi pri vseh pogajanjih.

V soboto je prvi dan stavke kovinarjev zasebnih podjetij, bo na sedežu FIOM v Ul. Pondares skupščina stavkajočih kovinarjev teh podjetij.

Mimogrede naj omenimo, da je začelo v vsedržavnem merilu s poskusi razbijanja enotnosti kovinarjev tudi vodstvo Fiata, ki je ponudilo preko notranje komisije pogajanja, toda le s CISL, UIL in z «Žoltim» sindikatom v podjetju. Vsaj CISL pa je doslej ta pogajanja odbila. Seveda pa pomeni to po drugi strani tudi razbitje enotne fronte zasebnih delodajavcev. Vodstvo Fiata hoče namreč doseči, da bi njegovi delavci ne stavkali.

POVRAČILO ZA OBISK TRŽAŠKIH SINDIKALISTOV V SLOVENIJI

Sindikalna delegacija Slovenije gost Delavske zbornice CGIL

Danes obišče delegacija Pordenon - Ravnateljstvo CRDA odklonilo dovoljenje za obisk ladjedelnice

Včeraj je prispela v Trst delegacija sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki bo tri dni gost Nove delavske zbornice CGIL. Delegacija vrača obisk, ki so ga opravili v preteklem januarju pri svetu Zveze sindikatov Slovenije tajniki Nove delavske zbornice Tominez, Calabria in Gerli.

V slovenski delegaciji so podpredsednik sveta Zveze sindikatov Slovenije Jože Borštnar ter člana tajništva sveta dr. Ivo Tavčar in inž. Tone Tribušon.

Včeraj zjutraj so se sindikalni delegatje sestali na sedežu Nove delavske zbornice v Ul. Pondares s člani njenega vodstva, razpravljali o raznih vprašanjih, ki se tičejo sindikalnega življenja in si izmenjali svoje izkušnje. Zatem so bili gostje na kosilu, ki jim ga je priredilo vodstvo Nove delavske zbornice.

Včeraj zjutraj bi morali delegatje obiskati ladjedelnice CRDA, toda ravnateljstvo CRDA je odklonilo dovoljenje za obisk, za katero je zaprosilo tajništvo Nove delavske zbornice. Kako je takšno ravnanje malenkostno, kaže že dejstvo, da si bodo slovenski delegatje ogledali kar dve tovarni v Pordenonu, kamor pojdejo danes na obisk. Jutri pa se bodo v Ul. Pondares zopet sestali z voditelji Nove delavske zbornice.

Najdeni predmeti

Na občinskem ekonomatu v občinski palači, soba št. 108, so na razpolago naslednji predmeti, ki so jih našli na ulicah in trgih in ki jih lahko lastniki dobe vsak dan od 9. do 12. ure: denarnice z denarjem in prazne, zapestnice, zaponka, ženski dežniki, vžigalniki, prstani, kovček z osebno prtljago, kolo, žensko perilo, očala, krilo, klobčič vrvice, otroška majica, torbice, rožni venec, vrečka za motoskuter.

Sinoči so s pridržano prognozo sprejeli na ortopedski oddelek 84-letno Marijo Margon vd. Mozetič iz Istrske ulice 48, ki je nerodno padla v spalnici in si pri tem zlomila desno nogo.

To je ostalo od avtomobila 1100 po trčenju v drog na Ul. Flavia

TRAGIČNA PROMETNA NESREČA NA UL. FLAVIA

Smrt mladega avtomobilista pri trčenju z avtom v drog

Peljal je svojega prijatelja na vlak v Trst - Slabo vreme, spolzka cesta in šoferjeva neveščnost - vzroki nesreče

V Ulici Flavia se je včeraj zjutraj zgodila huda prometna nesreča, pri kateri je zgubil življenje 20-letni Renato Deancovics od Sp. Magdalene 1896, lažje poškodbe pa sta dobila 21-letni Sergej Glavina iz Boljunca št. 71 ter 21-letni Nino Zigon iz Boljunca št. 87.

Nekoliko pred 6. uro je Deancovics vozil po omenjeni ulici avtomobil, v katerem sta se peljala tudi Glavina in Zigon, ki bi se ob 6.12 moral odpeljati z vlakom v Casale Monferrato, da odsluži vojaški rok. Deževalo je in je pihala burja, del ceste med Dacjom in Sv. Soboto pa je v takem vremenu zelo nevaren. Šoferju se je verjetno mudilo in ni vozil počasi, da ne bi zamudil vlaka. Tako ni zmanjšal brzine, ki v lepem vremenu sicer ne bi bila nevarna, na dolgem in ne preveč ostrem ovinku pred podjetjem «SNIA-VISCOSA». Avto je zaneslo in je drsel po cesti poševno, dokler ni treščil z vso silo ob cementni drog trolejbusne proge na levi strani ceste. Vozilo je treščilo v drog z levo sprednjo stranjo prav pri krmilu, in to s tako silo, da se je avto na levi strani dobesedno zmečkal.

Glavina in Žigon sta imela srečo, ker sta se peljala na zadnjem sedežu, in sta se le nekoliko poškodovala. Glavina se je namreč nekoliko pobil in ranil po levi ličnici, levi roki in rami, zaradi česar se bo moral zdraviti 4—5 dni, Žigonu pa so drobci razbitih šip avtomobila povzročili rane po obrazu, zaradi česar se bo moral zdraviti tri dni.

Glavni vzrok nesreče je torej slabo vreme in cesta, ki je v tistem predelu nevarna zlasti ob slabem vremenu, ker je cestni tlak naguban in preveč spolzek. Zaradi tega je tudi ob cesti zadevno opozorilo. K temu je treba še dodati, da šofer ni imel še dovolj izkušenj, saj je vozil le malo časa. Vrh vsega tega pa se zdi, da je Deancovics, prav zaradi nezadostne izkušnje pri vožnji v takem vremenu, pritisnil na zavore, zaradi česar je avto treščil s tako silo v drog.

Po prvi zdravniški pomoči v tržaški bolnišnici je Glavina odšel domov, Žigon pa se je ob 12.30 odpeljal z vlakom v vojaško službo.

Žigon in pokojni Deancovics sta si bila prijatelja in sta se spoznala, ker je Nino, po domače «Žižlotov» delal kot trgovski pomočnik v trgovini pri Dacju, Renato pa je bival tam blizu. Predvčerajšnjim se je Žigon poslavljal od svojih prijateljev in tako je bil v družbi Sergija in Renata v gostilni pri Domju. Nato so se odpeljali z avtom v mesto, od koder so se okrog polnoči vrnili domov. Deancovics se je ponudil, da bo včeraj navsezgodaj prišel po svojega prijatelja Žigona, da bi ga odpeljal na vlak, kar je tudi storil in prišel v Boljunec okrog 5.30. Sergij in Nino sta bila kmalu pripravljena in tako so se vsi trije odpeljali v Trst, toda sredi poti je tragična usoda pretrgala življenje mlademu fantu, ki zapušča starše in zaročenko.

Ob uri nesreče ni bilo dosti prometa tudi zaradi slabega vremena. Strašen udarec so slišali nekateri uslužbenci podjetja «SNIA-VISCOSA», ki so pritekli na cesto in zagledali strašen prizor. Ponesrečencem so priskočili na pomoč ter nemudoma poklicali rešilni avto ter prometno policijo. Ko je prišel rešilni avto je bilo za nesrečnega Renata že prepozno. Bil je pri priči mrtev, ker si je zdrobil prsni koš in dobil druge notranje poškodbe.

Agenti prometne policije so takoj uvedli preiskavo, Glavino in Zigona so z rešilnim avtomobilom odpeljali v bolnišnico, kjer so jima nudili prvo zdravniško pomoč. Truplo nesrečnega Renata pa so po običajni formalnosti odpeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice, nato pa so z vso previdnostjo sporočili žalostno vest njegovim svojcem.

Organizacijski odbor za tržaški velesejem trgovinskih zbornic LRS in NRH (Ljudske republike Slovenije in Narodne republike Hrvatske)

SE VLJUDNO ZAHVALJUJE ZA SODELOVANJE JUGOSLOVANSKIM PODJETJEM, KI SO RAZSTAVLJALA NA LETOSNJEM TRŽAŠKEM VELESEJMU, TRGOVCEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM, UPRAVI TRŽAŠKEGA VELESEJMA ZA NJENO PRIZADEVANJE IN POMOČ ZA LEPŠI POTEK NAŠE RAZSTAVE IN VSEM, KI SO PRIPOMOGLI K DOBREMU USPEHU JUGOSLOVANSKE RAZSTAVE NA XIV. MEDNARODNEM TRŽAŠKEM VELESEJMU. — POSEBNA ZAHVALA CENJENIM OBISKOVAVCEM NAŠEGA PAVILJONA V PALACI NARODOV, RAZSTAVE LESA IN PRODAJNEGA PAVILJONA «VINO KOPER»

VELIKA MATURA NA SLOVENSKIH VIŠJIH SREDNJIH ŠOLAH

Včeraj so pisali naloge iz grščine, angleščine in nemščine

Toda v ponedeljek čaka vse še težka preizkušnja - slovenska pismena naloga

Tisti, ki imajo zdaj dopust, dijaki, ki že uživajo počitnice, pa tudi meščani, ki bi se radi v prostih urah sončili in kopali, se pritožujejo zaradi slabega vremena. Tudi kmetom tako vreme ne ugaja, ohladitev pa je prav prišla dijakom, ki imajo te dni opravka z zrelostnimi izpiti. Tako vreme je kot nalašč zanje in upajo, da bo trajalo, dokler se ne bodo zaključili ustni izpiti. Potem pa naj le pripeka sonce, da se bodo lahko kopali.

Pismene naloge se bližajo koncu, čaka pa jih še zahtevna naloga iz slovenščine, ki jo bodo kandidati na vseh šolah pisali v ponedeljek.

Na *klasični gimnaziji* so se včeraj kandidati spoprijeli z grščino. Prevesti so morali iz grščine v slovenščino daljše besedilo z naslovom: «Nič ni dražjega od domovine». Nekateri dijaki so nam dejali, da je bila naloga sicer zahtevna, vendar ne pretežka. Težje bi seveda bilo, če bi morali prevajati iz slovenščine v grščino, kar pri maturi ne velja za grščino, pač pa za latinščino. Na klasični gimnaziji so kandidati zdaj prosti do ponedeljka, medtem ko imajo na realni danes risanje. Ustni izpiti na klasični in realni gimnaziji se bodo začeli v sredo ob 8. uri.

Na *realni gimnaziji* je bil včeraj na vrsti prevod iz slovenščine v angleščino. Kandidati so morali prevesti naslednji odlomek iz «Literarne kritike» Josipa Vidmarja:

«Finžgar je pisatelj in duhovnik. Duhovnik je verski in nravni učitelj in voditelj. V tem pisatelju je duhovniški poklic trajno prisoten. Zato je pisatelj Finžgar moralni vzgojitelj, v drami ne manj kot v povesti. Njegove povesti in drame so zamišljene tako, da zgodba razodeva in poudarja neko moralno spoznanje, ki ga bravcu ali poslušavcu, kateremu govori, manjka. Življenje mu ni neskončno zanimiva igra med vzroki in posledicami ne glede na njih vrednost ali nevrednost, marveč jasna in pregledna veriga dogodkov, ki dokazujejo moralne zakone. Kot vzgojitelj in duhovnik — spovednik tudi dobro pozna napake svojega ljudstva in jih v tem pisateljskem načinu razkriva, hoteč jih pregnati s strahom pred njihovimi posledicami, ki jih kažejo zgledi v njegovih zgodbah. V svoji dramatiki je Finžgar doslej napovedal boj dvema naglavnima grehotama, ki jima je podvržen naš človek. V ‚Verigi' je pokazal nesrečne učinke prepirljivosti in pravdarstva, v ‚Razvalini življenja' pa je načel še težjo in usodnejšo stvar v ljudskem življenju, namreč trdi materializem pri najobčutljivejši in najusodnejši stvari.»

Na *učiteljišču* so kandidati tudi prosti do ponedeljka. Na *trgovski akademiji* so včeraj imeli nalogo iz nemščine ali angleščine in prevod poslovnega pisma. Pri nemščini so iz slovenščine v nemščino prevajali pismo, s katerim neki trgovec po ponudbi naroča v usnjarskem podjetju določeno količino damskih usnjenih plaščev; navedene so tudi želje in pogoji. Danes imajo nalogo iz finančne matematike samo privatisti. Jutri bodo pisali nalogo iz blagoznanstva, v ponedeljek pa nalogo iz slovenščine.

Na klasični gimnaziji so kandidati za veliko maturo v sredo prevajali to besedilo iz slovenščine v latinščino:

«Primerjava med Aristidom in Kamilom» — «Aristid je bil izgnan iz Aten, Kamil pa iz Rima: oba sta povsem drugače prenesla krivico, ki sta jo utrpela od domovine. Ko je Aristid šel iz mesta, je z dvignjenimi rokami prosil bogove, naj ne napoči atenskemu narodu dan, ko bi se bilo treba spomniti na Aristida. Kamil pa je baje nasprotno prosil, da, če bi po nedolžnem trpel krivico, naj bi bogovi naredili, da bi se nehvaležni domovini čimprej stožilo po njem.

Kljub temu pa se je isti Kamil ne mnogo pred tem zaobljubil na način, ki je bil vrednejši dobrega državljana. Po zavzetju Vejev je namreč zaprosil bogove, da, če bi se komu izmed bogov zdela njegova sreča in sreča rimskega naroda prevelika, naj bi on smel omiliti tisto božjo zavist raje s svojo lastno nesrečo, kakor z javno nesrečo rimskega naroda. Nato, medtem ko so Galci oblegali Rim, je bil poslan k izgnanemu Kamilu Cecidij, ki mu je sporočil, da so ga izvolili za diktatorja. Ko mu je začel prigovarjati, naj pozabi na krivico, ki mu jo je prizadela domovina, je Kamil rekel: „Nikoli ne bi bil prosil bogov, naj vdihnejo Rimljanom željo po meni, ko bi bil vedel, da bo njihova želja takšna. Toda sedaj imam do bogov pravičnejšo prošnjo; — da bi moje delo prineslo domovini takšno korist, kakršna je nesreča, v kateri se nahaja"».

Na realni gimnaziji so imeli to nalogo iz matematike:

«Dan je trikotnik s stranicami a, b, c. Določi na stranici „a" neko točko P tako, da ako skozi točko načrtamo vzporednici k ostalima stranicama trikotnika, bo nastali paralelogram imel zahtevano ploščino m².

Diskutiraj! Povej, kje se mora nahajati točka P, da bo ploščina imenovanega paralelograma največja».

Na učiteljišču so imeli to nalogo iz matematike:

«Raznostranični trikotnik ABC ima ploščino 3060 cm². Višina CH na stranico AB razdeli stranico AB v dva odseka AH in BH, ki sta v razmerju $\frac{AH}{BH} = \frac{7}{27}$.

Daljica BH je za 80 cm večja od daljice AH.

Izračunaj:

1. višino CH in stranice trikotnika,
2. površino vrtenine, ki nastane, če se zavrti trikotnik ABC okrog premice, ki gre skozi vrh C in je vzporedna s stranico AB,
3. prostornino vrtenine».

Na trgovski akademiji pa so kandidati imeli naslednjo nalogo iz knjigovodstva:

«Dve sorodni industrijski podjetji: ALFA in BETA skleneta fuzijo ter nadalievanje poslovanja kot nova d.d. GAMA. Po sporazumu sta bili sprejeti sledeči premoženjski stanji:

AKTIVA	ALFA	BETA
Nepremičnine	14.200.000.—	12.800.000.—
Stroji	4.500.000.—	3.400.000.—
Poslovna oprema	800.000.—	600.000.—
Izdelki	5.400.000.—	3.750.000.—
Polizdelki	400.000.—	———
Surovine	700.000.—	———
Razne terjatve	3.200.000.—	2.500.000.—
PASIVA		
Razni dolgovi	5.715.000.—	4.920.000.—

Pogoji pod katerimi naj se izvede fuzija so:

a) nepremičnine in stroji se razvrednotijo za 15 %;

poslovna oprema se razvrednoti za 10 %.

Izdelki se ocenijo: 5.300.000.— za podjetje ALFA in 3.500.000.— za podjetje BETA; polizdelki in surovine po inventarijski cenitvi, terjatve se razvrednotijo za 15 % s tem, da se odpreta sklada za razvrednotenje terjatev; dolgovi se prevzamejo po nominalni vrednosti.

b) Delnice prvotnih družb se bodo zamenjale z delnicami nove družbe za skupen znesek 35.000.000 razdeljen na 35.000 delnic po 1000 lir; morebitne razlike se bodo poravnale v gotovini.

Nova družba bo izdala še nadaljnjih 15.000 delnic, katere bodo dobili v opcijo stari delničarji po 1020 lir v razmerju 3:7; vplačilo teh zadnjih se bo izvršilo v gotovini.

Sestavite zaključne vknjižbe obeh prvotnih družb in začetne vknjižbe nove družbe ter glavne knjige».

Včeraj na velesejmu

Veleposlanik Slonokoščene obale v Rimu na tržaškem velesejmu

Delegacija iz Gane si ogleduje razstavljene predmete

Goriško-beneški dnevnik

Sestanek deželnega odbora PSI

V Gorici se je 3. julija sestal deželni odbor PSI in razpravljal o vprašanju ustanovitve avtonomne dežele v luči sedanje debate v parlamentu. Odbor je načelno potrdil ugodno sodbo o besedilu statuta, o katerem so se sporazumeli v komisiji za ustavne zadeve, upoštevajoč, da ostajajo odprte možnosti za kako izboljšavo. Pri tem pa izraža svojo skrb zaradi parlamentarne obstrukcije in ovir, ki jih postavljajo protiregionalistične sile, da bi preprečile odobritev statuta še v tej zakonodajni dobi.

Deželni odbor PSI se sklicuje na obveznost, ki jo je sprejela vlada, ter poziva stranke in deželi naklonjene sile, naj napnejo vse sile, da se načrti desnice preprečijo. Odbor se obvezuje, da bo sprožil krepko akcijo med javnim mnenje na področju bodoče dežele, da se odobri deželni statut še v tej zakonodajni dobi parlamenta.

Obisk delegacije ZK iz Nove Gorice

Pokrajinska federacija KPI za Goriško sporoča:

Kot povračilo za obisk, ki ga je v preteklem marcu napravila delegacija goriške federacije italijanske komunistične partije v Novi Gorici, bo prišla v soboto 7. in v nedeljo 8. t. m. na obisk v Gorico, kjer bo gost pokrajinske federacije KPI posebna delegacija Zveze komunistov iz Nove Gorice pod vodstvom okrajnega sekretarja ZK tov. Tineta Remškarja.

Delegacija pride v Gorico v soboto dopoldne ter bo imela razgovore s pokrajinskimi voditelji KPI na Goriškem. Ob tej priliki si bodo gostje ogledali tudi nekatere partijske sedeže na Goriškem.

Resolucija socialistov o deželnem statutu

Deželni koordinacijski odbor Italijanske socialistične stranke je na svojem sestanku dne 3. t. m. v Gorici med drugim proučil tudi ustanavljanje dežele Furlanija-Jul. krajina s posebnim statutom.

Deželni odbor PSI se v glavnem strinja z besedilom predloženega statuta, obenem pa izraža svojo zaskrbljenost zaradi parlamentarne obstrukcije, ki jo izvajajo proti tej izvedbi desničarske sile. Zato odbor poziva vse regionalistične stranke, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi onemogočijo škodljivo delovanje desnice in naj v ta namen mobilizirajo tudi vse javno mnenje.

OBMEJNI PREHODI V MESECU JUNIJU

Z obmejnimi propustnicami nad 115.000 prehodov

Italijanski državljani 33.000, jugoslovanski pa 82.000 prehodov

Po podatkih obmejne policije je v juniju na goriškem mejnem sektorju izstopilo s potnimi listi čez mednarodni prehod Rdeča hiša 3.942 italijanskih državljanov, lastnikov potnih listov. S potnimi listi je nadalje vstopilo 2.118, izstopilo pa 2.055 inozemskih, v pretežni večini jugoslovanskih državljanov.

V okviru malega obmejnega prometa je v preteklem mesecu prešlo mejo 33.409 italijanskih in 81.930 jugoslovanskih državljanov. Število prehodov jugoslovanskih državljanov je izredno visoko zaradi poletne sezone, ko lastniki propustnic v večji meri koristijo dokument za prehod meje.

Z dvolastniškimi propustnicami je prešlo mejo 3.433 italijanskih in 11.693 jugoslovanskih lastnikov zemlje v enem ali drugem obmejnem pasu. Z navadnimi propustnicami je prekoračilo prehode na goriškem obmejnem sektorju 29.322 italijanskih in 67.599 jugoslovanskih državljanov. Italijanski državljani so se poslužili 645, jugoslovanski državljani pa 153 posebnih propustnic. Italijanskim državljanom so izdali 9, jugoslovanskim pa eno izredno propustnico. Nadalje so jugoslovanski državljani, bivajoči v Brdih, opravili 2.482 tranzitnih prehodov.

Sporazum o nagradi za oddelek «Fiocco»

Na sedežu Zveze industrijcev je bil dosežen sporazum za oddelek «Fiocco» v podgorski tekstilni tovarni. Ker ta obrat ni v nobeni zvezi z ostalimi tekstilnimi tovarnami, so sklenili, da bo za leto 1962 njegova proizvodna nagrada ločena od nagrade za ostale tekstilce.

Nagrada se takole utemeljuje: a) osnovna proizvodnja 12 milijonov kg trgovskih vlaken letno; b) na vsak kilogram presežka te proizvodnje bo podjetje izplačalo nagrado v znesku 10 lir; c) nagrada se izplača prvi obrok 2/12 stalne nagrade kot določeno za veliki šmaren, 4/12 pa pred božičem, dopolnilo pa se izplača v prvi polovici meseca januarja.

Stalna nagrada je določena v vsakem primeru na 30.000 lir letno.

Izračunana nagrada, odštevši stalno nagrado, se bo izplačala uradnikom in delavcem s formulo: znesek dobička razdeljen s številom uslužbencev (delavci in uradniki).

Nanovo sprejeti delavci in odpuščeni v tem letu bodo dobili proizvodno nagrado sorazmerno z meseci zaposlitve.

Delavci pri termični centrali bodo deležni nagrade kot drugi delavci podjetja.

Notranja komisija bo dnevno pregledovala podatke o proizvodnji podjetja. Zgoraj določena nagrada, vzeta v celoti, bo nadomestila razlike med letnimi nagradami za kakovost.

Sporazum lahko odpove vsaka stran eno leto po podpisu in leto za letom z dvomesečnim odpovednim rokom.

Poziv sindikalistov za rešitev spora pri Ribiju

Občinska svetovavca Fulvio Bergomas in Elio Zuliani sta poslala županu vprašanje, ki se tiče gibanja uslužbencev avtoprevozniškega podjetja Ribi, ki vzdržuje promet na avtobusnih progah. Gibanje je nastalo kot posledica izvajanja delovne pogodbe.

Svetovavca ugotavljata, da vse do sedaj ni bilo mogoče spora rešiti na zadovoljiv in miren način. Zaradi tega so uslužbenci stavkali v četrtek 29. junija ter sklenili ponovno stavkati 48 ur in sicer 7. in 8. julija. Nedvomno so Ribijeve avtobusne proge velikega pomena pri zvezah Gorice s svojo okolico. Če bi prišlo do ponovne stavke, bi bila povzročena tej uslugi neizbežna škoda. Ker je podjetje Ribi deležno ugodnosti proste cone, svetovavca pozivata župana, naj s svojim posredovanjem doseže pravično rešitev spora.

Cepljenje proti otroški paralizi v Doberdobu

Doberdobsko županstvo javlja, da se bo danes 6. julija ob 8.30 vršilo obvezno cepljenje proti otroški paralizi za otroke rojene v letu 1962. V občinskem ambulatoriju naj se javijo za drugo cepljenje tudi otroci, ki so bili prvič cepljeni dne 8. junija letos.

Iz statističnih podatkov je razvidno, da je bilo od leta 1958 cepljenih v občini Doberdob 425 oseb, od 4. meseca do 21. leta starosti. V samem letu 1962 je bilo cepljenih skupno 215 oseb, nekatere so dobile letos četrto injekcijo.

Ker je za otroke cepljenje obvezno, se priporoča, da jih matere brezpogojno pripeljejo v občinsko ambulanto.

Pojasnilo o podjetju Moncaro

V zvezi s člankom sindikalne vsebine, ki smo ga objavili 29. junija letos o podjetju za izdelovanje pletenin Moncaro, v katerem smo poleg drugih sindikalnih vprašanj omenjali tudi obrat, ki naj bi bil brez ventilatorjev in oken ter naj bi imel nezadostne sanitarije, ter da dela 60 delavk v nezdravem obratu, smo se prepričali, da obrat zadostuje 60 delavkam in vajenkam. Ker je bil zgrajen šele pred kratkim, je primerno udoben, opremljen s stekleno steno, ki se odpira, ventilatorji, prezračevalci in ustreza higienskim potrebam.

Prijave za slovenski dijaški dom v Gorici

Vodstvo slovenskega dijaškega doma v Gorici je začelo sprejemati prijave za vpisovanje gojencev za nastopno šolsko leto. Za vpis veljajo naslednji pogoji:

Starši, ki nameravajo vpisati svoje otroke v šolskem letu 1962-1963 v slovenski dijaški dom v Gorici kot redne ali zunanje gojence, morajo vložiti prošnjo za sprejem na posebnih tiskovinah, ki jih dobijo pri upravi zavoda.

Prošnje se sprejemajo nepreki-njeno, dokler bo v zavodu kaj razpoložljivih mest.

Podrobnejša pojasnila in navodila lahko dobijo prosivci pri upravi slovenskega dijaškega doma v Gorici, Ul. Montesanto 34, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Dijaki, ki so opravili nižji tečajni izpit

Na *nižji srednji* šoli v Gorici so opravili nižji tečajni izpit sledeči dijaki:

Zdenko Hvala (odličnjak), Sergij Klanjšček, Mirko Nanut, Igor Paulin, Edi Pellegrin, Levin Rosi, Bernard Sobani, Boris Tence, Jurij Tommasi, Bogdan Troha, Nevenka Bric, Tatjana Brisco (odličnjakinja), Nevica Budal (odličnjakinja), Aleksandra Devetak, Silvana Koren in Lucija Marassi.

7 dijakov je bilo zavrnjenih; ostali dijaki imajo popravne izpite.

Na *strokovni šoli v Gorici* so opravili zaključni izpit sledeči dijaki:

Marij Buiatti, Karel Ferletič, Miroslav Figelj, Gabrijel Gergolet, Jurij Peteani, Danilo Peterin (odličnjak), Janko Prescheren (odličnjak), Marjan Roner, Emil Ursič, Marija Černic, Milena Cijan (odličnjakinja), Lidija Devetak, Milojka Fiegel, Sonja Gravner, Nadja Marusič, Mirjam Pavletič (odličnjakinja), Mirela Petejan, Albina Volčič.

3 dijaki so bili zavrnjeni; ostali dijaki imajo popravne izpite.

Zaprta cesta v Dolenjah

Po odredbi pokrajinske uprave je zaradi del na cesti pri Dolenjah ta cesta zaprta za ves promet od 4. do 24. julija t. l. in sicer na 400 metrov dolgem odseku, ki gre od glavnega trga v Dolenjah proti Krminu.

V času, ko bo ta odsek ceste zaprt, je usmerjen promet po cesti S. Andrat - Gagliano - Praprotno. Občinska uprava v Dolenjah, ki je prevzela delo, bo poskrbela za postavitev potrebnih prometnih znakov.

Odhod doberdobskih otrok v počitniške kolonije

Dne 30. junija je odšlo na počitnice v Gradež 6 otrok iz doberdobske občine. V torek 3. julija pa so 4 deklice in 6 fantov odšli v hribe v počitniški dom Forni di Sopra. Tudi za prihodnji ponedeljek je predviden odhod 5 deklic v kolonijo v Gradežu.

Matere so otroke spremile do Tržiča, kjer so se pridružili ostalim otrokom in se skupno odpeljali z avtobusi v določene kraje. Marsikateremu otroku so se zasvetile solze, ko se je poslavljal od matere, drugi večji so bili nestrpni in komaj čakali, da avtobus odpelje. Za mesec dni bodo daleč od svojcev, vrnili se bodo zagoreli in z velikim domotožjem. Marsikateri bo obljubljal, da ni nikoli več ne bo jezil mamice.

le.

Izleti

Slovensko planinsko društvo v Gorici organizira v soboto 14. t.m. popoldne in v nedeljo 15. t.m. ves dan visokogorski izlet na Kriške pode. Izlet se bo vršil z lastnimi sredstvi. Podrobnejše informacije na sedežu SPD v Gorici, Ul. Ascoli št. 1-I.

Enodnevni družinski izlet z avtobusom v Lepeno organizira Slovensko planinsko društvo iz Gorice dne 29. t.m. Izletniki bodo potovali skozi Novo Gorico, Tolmin, Kobarid, Bovec do vasi Soča. Od tod v Lepeno do planinske koče dr. Klementa Juga, kjer bo prosta zabava. Kdor bo hotel, bo lahko šel peš do Krnskega jezera. Na povratku postanek v Bovcu. Kosilo iz nahrbtnika.

Vpisovanje v kavarni Bratuž do srede 25. t.m. Ce do takrat ne bo dovolj vpisanih, izlet odpade. Odhod iz Podgore ob 5.45, iz Gorice (izpred kavarne Bratuž) ob 6. uri.

Kino

CORSO. 17.00: «Obsojeni na uživanje» (I forzati del piacere), M. Saad in J. Hendriz.

VERDI. 16.45: «Homicidal», J. Arles in P. Breslin. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.00 «Mesto v strahu» (Città nella paura), J. Archer in P. Blair. Francoski črnobeli film.

CENTRALE. 17.00: «Roman Zapada» (Il romanzo del West), J. Waine in L. Rainef. Ameriški črnobeli film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO, Korzo Verdi št. 57, tel. 28.79.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo meli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 17.6 stopinje ob 15. uri in najnižjo 10.6 stopinje ob 6.30 uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 65 odst.

Pokrajinski odbor o izvajanju zelenega načrta

Potrebna je akcija za okrepitev zadružništva med kmetovavci

Na zadnji seji pokrajinskega upravnega odbora je najprej poročal preds. dr. Chientaroli o ostavki predsednika videmske pokrajine odv. Candolinija.

Nato so odborniki obravnavali razna vprašanja naše pokrajine. Posebno zanimanje je vzbudilo poročilo odbornika Vezzila o izvajanju zelenega načrta na Goriškem. Pri tem je podrobno proučil akcijo za okrepitev zadružništva, ki bi ga morali razviti med našimi kmeti in uvesti nov način dela, ki bi prinesel, odnosno ustvaril, boljše življenjske pogoje za kmetovavce.

Proučili so tudi nekatere predloge za spremembo avtobusne službe na nekaterih progah in sprejeli sklepe, ki so v skladu z obstoječimi zakonskimi določili.

Na seji so sprejeli tudi vrsto ukrepov glede javnih del in socialne pomoči in zaključili s proučitvijo nekaterih vprašanj pravnega in ekonomskega značaja, ki se tičejo pokrajinskih uslužbencev.

Župan Poterzio sprejel dr. Voduška

Goriški župan dr. Poterzio je snoči sprejel generalnega konzula FLRJ v Trstu dr. Žiga Voduška. Z njim se je razgovarjal o sporu, ki se tiče zemljišč na jugoslovanskem ozemlju, ki so last goriških kmetovavcev. Župan je seznanil gen. konzula s predlogi kmetovavcev, ki naj bi pripomogli, da se stvar uredi. Dr. Vodušek je zagotovil, da se bo za stvar zanimal in je napovedal nova srečanja, da se najde rešitev, ki bi zadovoljila prizadete. Za torek se pričakuje nov sestanek s predsednikom okrajnega odbora v Novi Gorici.

Sončna Goriška in sneg na Matajurju

Po koledarju in po tradiciji bi morali biti te dni sredi poletne vročine saj nismo več daleč od pasjih dni. Tako je tudi kazalo še prejšnji teden, ko je toplomer zlezel v Gorici tudi čez 34 stopinj nad ničlo v senci. Zadnje dni pa je temperatura nenadoma padla in tako smo imeli včeraj najvišjo temperaturo 17 stopinj nad ničlo, najnižja pa je komaj dosegla 11 stopinj nad ničlo. K temu se je pridružil še dež z vetrom in marsikdo si je že umišljal, da bi vsaj površnik zopet potegnil iz naftalina.

Najbolj viden znak povratka zime pa so dobili na Matajurju, kjer je včeraj zapadel sneg do višine 1600 metrov. Kaj takega ne pomnijo v tem času niti najstarejši ljudje. Morda pa je bilo prav to potrebno, da se bo vreme zopet obrnilo na bolje in bodo prišli na svoj račun tudi tisti, ki se odpravljajo na oddih k morju ali pa celo v hribe.

Prst v stiskalnici

Včeraj dopoldne okrog 9. ure so poklicali avto Zelenega križa v goriško tovarno SAFOG, kjer se je pri delu s stiskalnico ponesrečil 23-letni Enzo Bressan iz Ločnika, Ul. Chiese Vecchie 7/A. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico v Gorici, kjer so zdravniki ugotovili, da si je Bressan delno zmečkal palec desne roke. Pridržali so ga na zdravljenju za 15 dni.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE V DOBERDOBU

V mesecu juniju je bila v občini Doberdob ena poroka, dve rojstvi, smrti pa nobene.

Poročila sta se v Jamljah Romano Ocretti in Albina Suz. Rodila sta se Daniela Gergolet in Majda Bonetta.

Župan opozorjen na odpuste delavcev

Občinska svetovavca dr. Battello in Bergomas sta opozorila goriškega župana na val odpustov, ki so bili izvršeni v goriških industrijskih obratih. V nekaj dneh je bilo v podjetjih Riosa, OCILD, COM in IPL odpuščenih 99 delavcev. Zelo slabe posledice za zaposlitev in tudi za nadaljnjo proizvodnjo bo imela ukinitev delovanja v oddelku Italtac (IPL). Ti odpusti so bili izvršeni v podjetjih, ki se okoriščajo s prosto cono in krožnim skladom.

Svetovavca sodita, da mora to stanje zaskrbeti odgovorne organe, in sicer tudi zaradi novih ugodnih perspektiv, ki se odpirajo krajevni ekonomiji v deželnem okviru. Nadalje ugotavljata, da sta že pred časom predlagala imenovanje komisije, ki naj prouči krajevno gospodarsko stanje in njegove nadaljnje razvojne možnosti. Zaradi tega znova pozivata odbor, naj z gospodarskimi in sindikalnimi organizacijami čimprej uresmči svojo pobudo na tem področju.

Pokrajina naj pomaga oškodovancem po toči

Dne 27. junija letos je toča zajela več področij na Goriškem. Posebno sta bili prizadeti občini Gradiška in Romans, kjer je toča povzročila veliko škodo na pšenici, koruzi, povrtnini, v vinogradih, sadovnjakih in na travnikih ter hudo prizadela že tako majhne dohodke kmetov.

V podobnih primerih je pokrajinski svet podprl prošnje oškodovanih kmetov za državno pomoč.

Komunistični svetovavci Marizza, Bergomas in Selli so zato poslali predsedniku pokrajine predlog resolucije, s katero naj bi pokrajinski svet tokrat sprejel avtonomno odločitev in tudi direktno pomagal prizadetim kmetom. O tej resoluciji naj bi se izrekel pokrajinski svet na svoji prvi prihodnji seji.

VČERAJ DOPOLDNE V TRŽIČU

Sodni epilog zadeve z D'Annunziovim spomenikom

Sodišče je garibaldinca Fantinija in župana iz Ronk oprostilo, ker dejanje ni kaznivo

Včeraj je bila pred okrajnim sodiščem v Tržiču zaključena sodna razprava proti znanemu garibaldincu Mariu Fantiniju-Sassu in županu iz Ronk Tulliu Trevisanu. Sodišču ju je prijavil policijski komisar iz Tržiča, Leporе, ko sta lani, kadar je šlo za postavitev spomenika D'Annunziu v Ronkah, govorila na protestnem zborovanju. Prijavljena sta bila z motivacijo, da nista javila policiji imena govornikov na tem zborovanju.

Sodišče (sodnik Lo Schiavo) je oba obtoženca oprostilo, ker dejanje ni kaznivo. Pravtako je oprostilo soobtoženca Cucchinija iz Vidma, ki je bil obtožen, da se je žaljivo izrazil nasproti policijskemu komisarju Leporeju iz Tržiča, ki pa se ni legitimiral. Njega je sodišče oprostilo «zaradi upravičene obrambe».

Po oprostitvi občinskega sveta iz Starancana je to drugi primer, da je sodišče izreklo oprostilno razsodbo na podlagi člena 21 ustave, ki predvideva svobodo izražanja svojega mnenja z besedo, pisanjem in kakršnim koli drugim načinom izražanja. Tretji tak primer smo imeli pred dnevi v Gorici, ko je sodišče oprostilo odgovornega urednika fašistične «Sentinella d'Italia» iz Tržiča, ki se je moral zagovarjati zaradi vrste žaljivih člankov, objavljenem v tem lističu.

Obtožence je branil odv. Fortuna iz Vidma in še neki drug odvetnik iz Trsta.

Nezgode otrok

Včeraj nekaj po 16. uri so pripeljali v goriško bolnišnico 5-letno Diano Javorski iz Gorice, ki si je pri igri povzročila rano na desni nogi. Zdravniki so ji nudili prvo pomoč. Okrevala bo v 8 dneh.

Dobro uro pozneje so pripeljali v bolnišnico 4-letnega Maurizia Mosetiča iz Gorice na Gradu 14, ki si je pri igranju s kamnom ranil na levi nogi. Ozdravel bo v sedmih dneh.

Okrog 20. ure pa je prišel po zdravniško pomoč še 12-letni Augusto Asavan iz Gorice, Ul. V. Veneto 92. Z nekim ostrim predmetom se je zbodel v stopalo leve noge. Okreval bo v 12 dneh. Vse tri so poslali po prvi pomoči zopet domov.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Italijanski in jugoslovanski sindikalisti v tovarni Tomos

Ustanovitev okrajne gospodarske zbornice - Novo upravno vodstvo koprskega okraja
Občinske informativne pisarne - Simpozij «Forma viva» v Seči pri Portorožu

KOPER, 5. julija — V Kopru so se v sredo popoldne začeli razgovori med delegacijama centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije in italijansko generalno konfederacijo dela. Jugoslovansko delegacijo vodi generalni tajnik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Ašer Deleon, italijansko pa podtajnik v direkciji Generalne konfederacije dela Sandro Stimill. Razgovori se nanašajo predvsem na nadaljnje stike obeh sindikalnih gibanj ter na položaj mednarodnega sindikalnega gibanja glede na Skupno evropsko tržišče.

Danes dopoldne so se razgovori nadaljevali, nato pa so si člani obeh delegacij ogledali tovarno Tomos. Popoldne so predstavniki obeh delegacij obiskali koprsko občino, kjer jim je priredil sprejem v. d. predsednika občinskega ljudskega odbora inž. Franc Špacapan. Zvečer pa je priredil večerjo obema delegacijama v novi restavraciji ob izviru Rižane podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Franc Klobučar.

* * *

Na seji okrajnega ljudskega odbora v Kopru so sklenili ustanoviti okrajno gospodarsko zbornico, ki bo združevala dosedanje štiri zbornice (obrtno, trgovsko, gostinsko in gozdarsko-kmetijsko). Zbornica bo imela sekcije za trgovino, kmetijstvo in gozdarstvo, turizem in industrijo ter za obrtno-komunalno dejavnost. Za predsednika zbornice so izvolili Alojza Lesjaka, za podpredsednika pa direktorja Imexa Franca Švaba. Glavna naloga zbornice bo proučevati vprašanja proizvodnje in produktivnosti ter problematiko izvoza.

* * *

Koprski okraj je dobil novo upravno vodstvo. Za predsednika so izvolili dosedanjega predsednika piranske občine Davorina Ferligoja, za podpredsednika okraja pa dosedanjega predsednika okrajnega sindikalnega sveta Franca Klobučarja. Kadrovske spremembe so nastopile tudi v koprski in piranski občini. Predsednik koprske občine Miran Bertok je podal ostavko in bo njegove posle začasno opravljal podpredsednik občine inž. Franc Špacapan. V Piranu bo opravljal posle predsednika občine dosedanji direktor sečoveljskega rudnika tov. Drasler.

* * *

Dan borca so slovesno proslavili tudi po vsem koprskem okraju. Po vseh občinah so organizirali **partizanske napade na** kraje, ki so znani iz narodnoosvobodilnega boja, bilo je večje število akademij in komemoracij pred spominskimi ploščami padlih borcev. V Luciji pri Piranu so na stavbi Ljudskega doma odkrili spominsko ploščo padlim borcem NOB slovenske in italijanske narodnosti. Na slovesnosti je bila večja množica prebivavstva, med katerimi je bilo tudi precej turistov. Spominske svečanosti so bile tudi v Izoli, Piranu, Ilirski Bistrici, Sežani in Postojni. Nekatere prireditve so preložili zaradi slabega vremena. V Poljani pri Šmarjah bo večje partizansko zborovanje 7. julija v spomin na številne partizanske akcije v Slovenski Istri, ki so se začele največkrat prav v Šmarjah in okolici.

* * *

Po vseh občinah koprskega okraja ustanavljajo ali so že ustanovili sprejemne informativne pisarne, v katerih bodo sprejemali razne prošnje, predloge in pritožbe državljanov. Namen ustanovitve teh pisarn je izboljšati povezavo med državljanom in upravo. Medtem ko so prebivavci prej izgubljali precej časa z iskanjem raznih informacij po pisarnah občin, dobe v sprejemnih pisarnah takoj vse potrebne informacije in tudi orientacijo, kam naj se obrnejo pri reševanju posameznih zadev. Prvo tako pisarno je ustanovila izolska občina in se je občani kar pridno poslužujejo. V prvem mesecu po ustanovitvi je iskalo pomoč komaj nekaj nad 500 državljanov, zdaj pa jih naštejejo tudi do 1200 mesečno.

* * *

V Seči pri Portorožu se je začel mednarodni kiparski simpozij, ki se ga udeležuje 11 kiparjev tako imenovane «Forma viva». Jugoslavijo zastopajo Jovan Kratochwil, Branko Ružič in Janez Lenasi. Iz tujine pa so Bolivijec Carasco, Avstrijec Eder, Japonec Hochi, Etiopijec Belainek, Italijan Casani, Indijec Darmani, Poljakinja Mohajlska in Holandec Devries. Večina je že prinesla s seboj skice, ki pa bodo pri nekaterih doživele tudi spremembe glede na inspiracijo okolja. Pričakujejo, da bodo prevladovale abstraktne skulpture.

Sestanek predstavnikov turističnih ustanov

Včeraj so se na pobudo vodstva Tržaške turistične ustanove sestali predstavniki raznih turističnih ustanov iz sosedih okrajin, da bi skupno razpravljali o uspehih, ki so jih dosegli po skupni propagandi lanskega leta na Holandskem in v Duesseldorfu, letos pa na Švedskem in v Hannoverju. Razen tega so razpravljali o novih načrtih in skupni propagandi, s katero naj bi začeli že poleti in prihodnjo jesen, da bi privabili na obalo gornjega Jadrana čimveč turistov, tako posameznikov kot skupin, ki jih potovalni uradi na Severu začenjajo pripravljati že od avgusta za naslednje leto.

Na sestanku so proučili možnosti in pobude ter so poudarili, da bi bilo potrebno privabiti na sodelovanje tudi ekonomske ustanove in razna podjetja, obenem pa ojačiti propagando, da bi privabili čimvečje število turistov tudi izven sezone, in sicer v maju in juniju ter septembru in oktobru.

Včerajšnjemu sestanku bodo sledili še drugi, da bodo lahko podrobno izdelali predloge in načrte za uspešno turistično propagando.

Modrasi v «Akvariju»

Ravnateljstvo mestnega naravoslovnega muzeja sporoča, da je na številne želje in prošnje uredilo v prostorih morskega akvarija majhen zaprt prostor z nekaterimi primerki «vipere ammodytes», katerega si je mogoče ogledati med običajnim urnikom Akvarija, t. j. od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Gre, kot znano, za edino strupeno kačo (modrasa), ki živi na našem področju in katere pik ima lahko tudi smrtne posledice.

Ob tej priložnosti ne bo odveč ponovno opozorilo vsem običajnim obiskovavcem naše kraške planote naj bodo skrajno previdni kadar se sprehajajo po soncu izpostavljenih krajih in v bližini grmovja kjer se najraje zadržujejo ti nevarni plazivci.

Nezgodi v pristanišču

Na delu v pristanišču se je včeraj dopoldne ponesrečil 50-letni Cesare Turale iz Ul. Corelli 6, ki si je poškodoval desno roko in se pobil po prsnem košu, ko je pomagal raztovarjati železnino iz železniškega vagona. Sprejeli so ga na I. kirurški oddelek in se bo moral zdraviti dva tedna.

Pri raztovarjanju premoga pa se je ponesrečil tudi v pristanišču 56-letni Mario Boschin iz Drevoreda D'Annunzio 72, ki si je poškodoval dva prsta na desni roki, zaradi česar se bo moral zdraviti 10 dni.

šport šport šport

KOLESARSKA DIRKA PO FRANCIJI

Anglež Simpson v rumeni majici

Precejšnje zamude v prvi gorski etapi

ST. GAUDENS, 5. — Po včerajšnjem odstopu Van Looya, ki zaradi padca ni bil sposoben za nadaljevanje dirke, se je Francoz Anquetil pošteno oddahnil. Še pred napornimi vzponi je izgubil najnevarnejšega tekmeca, kar pomeni, da bo odslej lahko spal brez skrbi. To pa še poseono, ker so prvi vzponi preko Pirenejev izločili tudi druge tekmece kot so bili Schroeders, Anglade, Darrigade, Baldini, Nencini, Ronchini, Stablinski itd.

Od Italijanov se je najbolj izkazal Carlesi, ki si je zagotovil, kljub vzponom na Tourmalet, Aspin in Peyresourde, nadvse častno drugo mesto

Danes ima Tour prvič v dolgi zgodovini Angleža v rumeni majici. Gre za Simpsona, toda Geldermans je takoj za njim in bo gotovo čakal na ugodno priložnost, da ga izpodrine. Med favoriti za končno zmago je seveda tudi in predvsem Anquetil, ki bo prav gotovo v jutrišnji etapi na kronometer odščipnil tekmecem dragocene sekunde in morda celo minute

Carlesi in Massignan sta danes zmanjšala zamudo do leaderja lestvice, medtem ko se je položaj Baldinija, Ronchinija in Nencinija tako poslabšal, da ne pridejo več v poštev za prva mesta.

Na današnjih gorskih prelazih je bil vedno prvi Španec Bahamontes, ki si je hotel zagotoviti vsaj zmago v lestvici za alpsko nagrado. Ko je to dosegel, se za borbo ni več brigal. Ta pa se je vnela med 18 kolesarji, od katerih je bil Cazala na cilju najhitrejši.

VRSTNI RED

na cilju 12. etape Pau - Saint Gaudens (207,500 km)

1. CAZALA (Fr.) 5.59'27" (z odbitkom 5.58'27")
2. Carlesi (It.) 5.59'27" (z odbitkom 5.58'57")
3. G. Desmet (Belg.)
4. Anquetil (Fr.)
5. Pauwels (Belg.)
6. A. Desmet (Belg.), 7. Massignan (It.), 8. Bahamontes (Šp.), 9 Geldermans (Hol.), 10. Van Schil (Belg.), 11. Junkermann (Nem.), 12. Planckaert (Belg.), 13. Hoevenaers (Belg.), 14 Gaul (Luks.), 15. Poulidor (Fr.), 16. Puschel (Nem.), 17. Otano (Šp.), 18. Simpson (VB), 19. Lebaube (Fr.) 5.59'35", 20. Suarez (Šp.) 5.59'37" itd.

SPLOŠNA LESTVICA

1. SIMPSON (VB) 61.27'48"
2. Geldermans (Hol.) z zaost. 30"
3. G. Desmet (Belg.) 1'08"
4. Otano (Šp.) 1'25", 5. Planckaert (Belg.) 2'45", 6. Anquetil (Fr.) 3'20", 7. Hoevenaers (Belg.) 3'32", 8. Junkermann 5'14", 9. Carlesi (It.) 5'35", 10. Suarez (Šp.) 5'36", 11. Schroeders (Belg.), 12. Massignan (It.), 13. Darrigade (Fr.), 14. Lebaube (Fr.), 25. Pauwels (Belg.), 16. Anglade (Fr.), 17. Poulidor (Fr.), 18. Gaul (Luks.) in A. Desmet (Belg.), 20. Wolfshold (Nem.) itd.

SVETOVNO PRVENSTVO V ORODNI TELOVADBI

Po obveznih vajah Cerar na tretjem mestu

V ekipni lestvici je SZ prva, Italija peta, Jugoslavija pa deveta

PRAGA, 5. — Ob zaključku obveznih vaj na svetovnem prvenstvu v orodni telovadbi je jugoslovanska reprezentanca v ekipni lestvici na 9. mestu, medtem ko je Miro Cerar med posamezniki tretji, celo pred svetovnim in olimpijskim prvakom Rusom Saklinom. Jugoslovanska reprezentanca je najboljše rezultate dosegla v vajah na bradlji, konju, krogih in drogu, najslabše pa v preskoku čez konja. Cerar je dosegel najboljšo oceno na konju 9,80 točke, na bradlji je prevladal z 9,80 Japonec Mitsukuri, medtem ko je prvo mesto na drogu pripadlo z 9,80 njegovemu rojaku Endoju.

Po obveznih vajah je na prvem mestu ekipne lestvice reprezentanca Sovjetske zveze z 285,70 točke. Njej sledijo Japonska (285,65) ČSSR 280,65), Kitajska (280,65), Italija (278,20), Poljska (276,05), Bolgarija in Vzhodna Nemčija (275,45), Jugoslavija 274,80, Finska, Švica, Madžarska itd.

Med posamezniki pa je prvi sovjetski telovadec Titov s 57,65 točke, drugi je Japonec Endo (57,55), tretji Jugoslovan Cerar (57,30). Sledijo Saklin (SZ) in Ono (Japonska) s 57,25 t., Mitsukuri (Jap.) 57 itd.

Jutri se bo svetovno prvenstvo nadaljevalo z obveznimi vajami za ženske.

NASTOPI DOMAČIH ATLETOV

Trije odlični rekordi

Walter Veljak najboljši v Italiji

Atleti iz naše dežele niso imeli pretekli teden važnejših tekmovanj doma, nekaj najboljših pa je nastopilo na raznih mitingih po severni Italiji. Na gostovanjih so domači atleti zabeležili kar tri nove deželne rekorde, mlajši mladinci pa so v Modeni pobrali vrsto prvih mest.

Posebno prijetna je bila vest, da je v Modeni dosegel v metu krogle Walter Veljak kar 14,66 m, znamko, katero niso izenačili niti v Rimu, Novari in Neaplju, kjer so bila tudi tekmovanja za atlete najmlajše kategorije. Poleg Veljaka so v Modeni Tržačani zmagali tudi v palici (Savino 3.20), 60 m z ovirami (Migliarino 9"), 80 m (Cliselli 9"4), in dosegli tudi 5 drugih in 1 tretje mesto. Ekipno je prvo mesto zasedla Fiamma iz Trsta.

V Coneglianu Venetu so imeli vsedržavni shod najboljši člani in mladinci in na tem tekmovanju sta se posebno izkazala dva atleta videmske Polisportive. Komaj 17-letni Buffon, ki prvo leto nastopa v juniorski konkurenci in je državni rekorder mlajših mladincev, je s člansko kroglo dosegel odličen met 15,15 m, ki je za 7 cm boljši od še svežega Franceschinijevega rekorda. Z metom 15,15 si je Buffon zagotovil mesto v mladinski reprezentanci in postal velika nada za nadaljnje napredovanje te panoge v Italiji. Na istem mitingu je nastopil v teku na 5000 m tudi znani Danelutti, ki je v močni konkurenci zasedel 3. mesto z izrednim časom 14'48"4. Letošnji rezultati videmskega atleta so docela izpopolnili lanskoletna predvidevanja o velikih zmožnosti tega tekača, ki je v kratkem času privedel deželna rekorda na 3000 m z zaprekami in 5000 m do časov skoraj mednarodne vrednosti.

Deželni in obenem tudi državni mladinski rekord je v Trentu dosegel Sergio Rossetti iz Tržiča, ki je s palico premagal že lepo višino 4,10 m, kar je za 5 cm višje od rezultata, katerega je pred kratkim dosegel v Saronnu skupno z Galeazziiem iz Ancone.

Atletsko tekmovanje je bilo v nedeljo tudi v Trstu, vendar so nastopili le atleti iz CSI in Libertasa na svojem notranjem prvenstvu. Ker je precej boljših, posebno iz Libertasa, manjkalo, je bilo dobrih rezultatov malo. Najbolj je tekmovanje koristilo Neubauerju, ki je končno izboljšal osebni rekord v skoku s palico z več kot odlično znamko 3,61 m, s čimer je pokazal dovršeno tehniko skakanja. Na tržaškem tekmovanju so dobre rezultate dosegli tudi Bevilacqua s 6,57 m v skoku v daljino in mladi Cherbava, ki je 250 m pretekel v 31"8. Od atletov CSI je bil soliden v skoku v višino Tarabocchia z 1,73 m, izredno napet pa je bil tudi tek na 400 m, kjer so tekli pod 56 sekundami kar trije atleti: Rimbaldo 55"5, Franzil 55"6 in Valli 55"9.

BRUNO KRIZMAN

ATLETIKA V MILANU

Povprečni rezultati Na mednarodnem mitingu

MILAN, 5. — Sinoči je bila v Areni mednarodna atletska prireditev med katero so bili doseženi sledeči rezultati:

110 m ovire
1. Cornacchia (Fiat Torino) 14"2
2. Mazza (Fiamme Oro Pad.) 14"3
3. Raimondi (SEF Macerata) 14"8

100 m
1. Antao (Anglija) 10"3
2. James (ZDA) 10"3
3. Ottolina (Italija) 10"5

400 m (prva skupina)
1. Catola (Pavia) 48"8
2. Rosso (Fiamme Oro Pad.) 49"2
3. Tavecchio (Atlet. Riccardi) 49"8

400 m (druga skupina)
1. Fraschini (GS Carpano) 47"4
2. Barberis (CS Aeronautica) 47"6
3. Altschaffl (Nemčija) 47"6

800 m (prva skupina)
1. Tulzer (Avstrija) 1'51"
2. Sicari (Libertas Catania) 1'52"3
3. Ulian (Fiamme Oro Bari) 1'54"5

800 m (druga skupina)
1. Jazy (Francija) 1'48"4
2. Purkis (Anglija) 1'49"1
3. Spinozzi (CUS Roma) 1'50"

Skok v daljino
1. Bortolozzi (GA Treviso) 7.17 m
2. Gatti (CS Esercito) 7.13
3. Piras (Esperia Cagliari) 7.03

V ostalih panogah so zmagali: V teku na 200 m z ovirami Frinolli (It.), na 200 m Ottolina, na 5000 m Strong (Anglija), v skoku s palico Finec Ankio, v metu kopja Italijan Lievore, v skoku v višino Brandoli (It.) in v štafeti 4x100 m Italija.

STRELJANJE

BEOGRAD, 5. — Jugoslovanska reprezentanca je v strelskem tekmovanju premagala Italijo s 4:0. Jugoslovani so zmagali ekipno in med posamezniki tako v streljanju z malokalibrsko pištolo kot z malokalibrsko puško.

Sport v koprskem okraju

Pionirske igre posvečene telesni kulturi

Kakor po vsej Jugoslaviji so tudi v koprskem okraju letošnje pionirske igre posvečene telesni kulturi. Mladina se je kar pridno vključila v akcijo, zlasti v koprski občini, kjer sodeluje 18 šol. Med počitnicami so začeli s plavalnimi tečaji v Izoli, Piranu in Ilirski Bistrici, razen tega pa pripravljajo delovne brigade, ki bodo urejevale igrišča pri šolah.

***

Košarkarji postojnskega Nanosa so zabeležili še en uspeh in premagali Elektro iz Šoštanja s 55:52. Postojnčani so zdaj celo na tretjem mestu prvenstvene lestvice, kar ni v začetku nihče pričakoval. V nedeljo bo v Ilirski Bistrici primorski derby med domačo ekipo in postojnskim Nanosom, za katerega je seveda med ljubitelji košarke v koprskem okraju veliko zanimanje.

***

V nedeljo se je zaključilo košarkarsko prvenstvo koprskega okraja. Prvo mesto je nepričakovano vendar zasluženo osvojila ekipa Sežane pred Ilirsko Bistrico B in Piranom. Koprčani, ki so bili favoriti, so povsem razočarali.

***

V taborniškem mnogoboju koprskega okraja je nastopilo letos kar 58 ekip. Največ uspehov je imel Odred Snežniškega ruševca iz Ilirske Bistrice, ki je zbral 455 točk. Drugo mesto je zasedel odred Janka Premrla-Vojka iz Divače, tretji pa je bil Srebrni galeb iz Kopra.

***

V Ilirski Bistrici so organizirali okrajno prvenstvo v balincanju. Prvo mesto v dvojicah je osvojila Oljka iz Škofij, kar je velik uspeh za ta podeželski kraj. Druga je bila sežanska Školjka, tretje mesto pa je osvojila PTT iz Kopra. V tekmovanju ekip je zmagala Skala iz Sežane pred Ilirijo iz Ilirske Bistrice. Tekmovavci iz Škofij in Sežane so se vključili v republiško balincarsko ligo.

***

Postojna je v prijateljskem nogometnem srečanju premagala ajdovsko Primorje z 2:1. V okviru sindikalnih športnih iger pa je LIV premagal ZTP z 8:7.

***

Strelci Izole so zmagali na četveroboju Umag - Pulj - Izola - Piran. Tekmovanje so priredili v Umagu v počastitev Dneva borca. Izolčani so zbrali 693 krogov, drugoplasirani Pulj pa 659 krogov. Tudi med posamezniki so pobrali Izolčani največ prvih mest. Zlasti je treba zabeležiti uspeh Marijana Bubole, ki je zadel od 200 možnih 180 krogov.

TOUR DE L'AVENIR

Gomez Moral prevzel vodstvo v lestvici

ST. GAUDENS, 5. — Čeprav je Švicar Heeb prvi privozil skozi cilj, je razsodišče prisodilo zmago v četrti etapi amaterskega Toura Nizozemcu Janssenu, švicarskemu predstavniku pa so priznali drugo mesto. Zaradi tega je rumena majica prešla na ramena Španca Gomeza Morala. Na progi Bagnares - St. Gaudens z vmesnimi gorskimi vzponi, je bil Škerlj najboljši od Jugoslovanov in je zasedel 63. mesto. V splošni lestvici je Škerlj na 31. mestu, medtem ko so njegovi rojaki še bolj na dnu.

Vrstni red na cilju je bil sledeč:

1. JANSSEN (Hol.) 3.21'53" (z odbitkom 3.20'53")
2. Heeb (Šv.) 3.21'53" (z odbitkom 3.21'23")
3. Wyncke (Belg.)
4. Momene (Šp.), 5. Gomez Moral (Šp.), 6. Bennett (VB), 7. Braddly (VB), 8. Partesotti (It.), 9. Jaisli (Šv.), 10. Vastian (Belg.) itd.

SPLOSNA LESTVICA

1. GOMEZ MORAL (Šp.) 15 ur 28'20"
2. Hugens (Hol.)
3. Heeb (Šv.)
4. Partesotti (It.) itd.

DARWIL
ŠVICARSKA SUPERMARKA
OBVEŠČA, DA SO V PRODAJI:
novi tipi, poslednji izum moderne tehnike.
ELECTRONIC na električni pogon
SUPERAUTOMATIC s 57 in 88 rubini
EXTRA PLATT LUX 62

AVTOPREVOZ
Rihard Cunja
Trst, Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379
Tovorni prevozi za tu in inozemstvo — Konkurenčne cene

KUPUJTE V TRGOVINAH KI OGLAŠAJO V NAŠEM LISTU!

Pri MADALOSSO v Trstu, Ul. Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre
dobite vsakovrstno POHISTVO otroške VOZICKE
žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

GOMMA PLASTICA
Ulica dell'Istria 8, tel. 50-054 (pri Sv. Jakobu)
LASTNICA A. BIRSA
Vam nudi vse hišne potrebščine, torbe, igrače, lutke, plastiko za pode - imitacija parketov.
Vse po konkurenčnih cenah!

SPOROČAMO, da je AGRARIA
TRST, ULICA UDINE št. 23 - TEL. 36-258
s 40-letnim delovanjem prevzela trgovino s kmetijskimi potrebščinami ex DE VECCHI
Dolgoletna praksa je jamstvo za najboljše kmetijske predmete in semena
Pri nas dobite: koncentrirana krmila za živino po zelo nizkih cenah, sredstva proti rastlinskim zajedavcem in boleznim, razne vrste semen, sadik, kmetijske stroje ter umetna gnojila

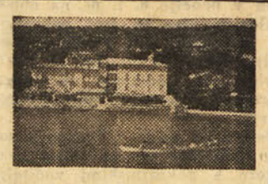

Hotel Central Portorož
tel. 6138,
s svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete. Dnevno godba in ples

TURIZEM

OBISCITE SVETOVNO ZNANO
POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 16 in 17.30
IZREDNI OBISKI PO DOGOVORU Z UPRAVO

PARK HOTEL BLED
Tel. 284, 338. 200 ležišč, restavracija, kavarna s teraso, nočni bar. Velika plesna dvorana «KAZINO». Pred in po sezoni so cene 30 odst. nižje. Priporočamo se za obisk

HOTEL «ADRIA» ANKARAN
Tel. KOPER 741-12
Nudi gostom prvovrstno hrano ter izbrane pijače. Hotel je odprt skozi vse leto, in se vljudno priporoča.

Hotel PALACE
PORTOROŽ s KAVARNO in RESTAVRACIJO JADRAN nudi razne specialitete in odlična vina. Vsak dan ples v vrtni restavraciji in nočnem baru.

HOTEL «TRIGLAV»
KOPER — telefon 16
Prvorazredna restavracija, sodobno opremljene sobe, terasa, zimski vrt, nočni bar z vsakodnevnim programom

«Hotel Bellevue» se gostom toplo priporoča
Ljubljana - Tel. 33-133 33-173

Hotel «SLON»
LJUBLJANA, Titova ul.
s svojimi obrati se gostom iz Trsta toplo priporoča.

GRAND HOTEL «TOPLICE»
BLED, tel. 222, 223, 224.
Odprt skozi vse leto. Lastno kopališče s čolni, termalno kopališče. Pred in po sezoni cene znižane.

SAP TURIST SPOROČA
da vzdržuje progo
BLED-LJUBLJANA-TRST
ter prireja izlete in potovanja po domovini in v inozemstvo preko potovalne agencije
«JADRAN TURIST»

«AVTOPROMET»
GORICA
Nova Gorica — Tel. 20-44
nudi potnikom in turistom prijeten in hiter prevoz z avtobusom od vznožja Triglava do Jadrana ter vrši tudi vse vrste tovornih služnosti.

Grand hotel "UNION"
LJUBLJANA
nudi vse gostinske usluge po zmernih cenah ter se priporoča za cenjeni obisk

Ko potujete po Sloveniji, pridite v Vipavo, da si ogledate lepote izvira reke Vipave. Ob izviru je Hotel „VIPAVA" kjer se boste prijetno okrepčali.

BOHINJ - SLOVENIJA
V poletni in zimski sezoni vam nudijo vse udobje hoteli «ZLATO ROG», «POD VOGLOM», «BELLEVUE-JEZERO», Mladinski dom ter gostišča Stara Fužina in «ČRNA PRST». ◆ Kdor si želi oddiha v miru in kdor hoče spoznati svetovno znane prirodne lepote, kdor si želi zimske ali poletne športe vseh vrst, naj pride v Bohinj ◆ Informacije turistično društvo in hoteli

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje z modernimi tovorno-potniškimi ladjami
redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka, Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires)
redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala, sredozemske luke)
TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba» Piran, Župančičeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran Telexi: 035—22, 035—23
Telefoni: 72-170 do 72-177

KOMPAS
Vodilno turistično podjetje v Sloveniji
Generalna direkcija v Ljubljani, poslovalnice v vseh večjih krajih Slovenije in na obmejnih prehodih ter v Zagrebu, Opatiji, Dubrovniku in Sisku.
Od maja do septembra prirejamo stalne izlete po Jugoslaviji z lastnimi modernimi turističnimi avtobusi.
Menjalnica valute, predprodaja voznih kart za železniški, letalski pomorski in avtobusni promet, rezervacija hotelskih sob v vsaki poslovalnici.
Zahtevajte programe izletov in ponudbe!

IVO ANDRIĆ

Travniška kronika

105. KONZULSKI ČASI

Odprl je staro oguljeno torbo in začel jemati iz nje koruzni kruh in glavice čebule. Pomočniki so polagali na žerjavico režnje govedine, ki je cvrčala in širila močan vonj. Starcu niso ponudili, vedoč, da ne vzame jedi od nikogar in uživa samo suho hrano iz svoje majhne torbe. Jedel je počasi in zadovoljno, potem je stopil na drugo stran, kamor ni vel dim od ognja ne vonj pečenega mesa; tukaj je zvit in krotak kot kak pastirček zaspal z dlanjo pod desnim licem.

Trgovcem je žganje oživilo pogovor, vendar so venomer pogledovali v kot, kjer je spal starec, in pri tem stišali glas. Njegova navzočnost jih je napolnjevala z nekakšno slovesno resnobo, ki jim je ugajala.

Tanasije je venomer hranil plamen z bukovimi poleni, sanjav in čemeren kot vedno, potrpežljiv in neomajen kakor narava; ni pomislil, da onkraj Travnika neki francoski konzul zre rdeči odsev njegovega ognja, saj v svoji preproščini še slutil ni, da so na svetu konzuli in živi ljudje, ki ne morejo spati.

27

Prve mesece 1814. leta in svoje zadnje v Travniku je Daville preživel popolnoma osamljen, «pripravljen na vse», brez navodil in sporočil iz Pariza ali Carigrada. Kavaze in službništvo je plačeval iz svojega žepa. Med francoskimi oblastmi v Dalmaciji je vladala zmeda. Francoski potniki in kurirji so zginili. Novice iz avstrijskih virov, ki so počasi in nezanesljivo prihajale v Travnik, so bile čedalje neprijetnejše. V Konak ni šel več, ker ga je vezir sprejemal vedno bolj površno, z neko raztreseno in žaljivo dobrohotnostjo, ki je pekla huje od vsake grobosti in žalitve. Sploh je postajal vezir deželi vsak dan težji in neznosnejši. Njegove arnavtske čete so živele kakor v zasedenem ozemlju in jemale Turkom in kristjanom. Med muslimani je raslo nezadovoljstvo, ne tisto glasno, ki se razkriči in ugasne v brezpomembnih mestnih uporih, temveč ono pritajeno, potuhnjeno, ki dolgo tli, ko pa izbruhne, pelje v kri in pokole. Vezir je bil pijan svoje zmage v Srbiji. Ta zmaga se je kasneje po pripovedovanju očividcev in prič pokazala kot sumljiva in sodelovanje Ali paše malo pomembno, zato je pa zanj postajala vedno večja in tehtnejša. Vsak dan je zrasel v lastnih očeh kot zmagovalec. In vsak dan so rasli tudi njegovi brezobzirni napadi proti begom in najuglednejšim Turkom. Pa ravno s tem si je vezir spodnašal stolec. Z nasiljem sicer lahko prestrašiš ljudi in dosežeš koristne preobrate, ni pa mogoče trajno vladati z njim. Teror kot sredstvo vladanja hitro zakrni. To ve vsak, razen tistih, ki so po razmerah ali po svojih nagonih prisiljeni vzdrževati teror. Vezir drugega sredstva sploh ni poznal. Ni opazil, da je begom in ajanom «strah že umrl» in da njegovi izpadi, ki so skraja res vzbujali paniko, zdaj ne strašijo nikogar več, kakor morejo vedno manj ohrabriti njega. Ti dostojanstveniki so prej trepetali od strahu, sedaj pa so «omrtveli in se ohladili», medtem ko je vezir trepetal od srda ob vsakem najmanjšem znamenju nepokorščine in odpora in celo zaradi molčečnosti. Kapetani trdnjav so si dopisovali, begovat je šepetal, trgovci in obrtniki vseh mest pa nevarno molčali. Na pomlad se je obetal odkrit upor proti vladanju Ali paše. Davna je to zanesljivo slutil.

Fratri so se francoskega konzulata izogibali, čeprav so gospo Davillovo še vedno ljubeznivo sprejemali, ko je ob nedeljah in praznikih prišla k maši v dolsko cerkev.

Kavaza že sprašujeta Davno, doklej še lahko računata na francosko službo. Rafo Atijas prosi za neko drugo mesto kot zaupnik ali tolmač, ker noče nazaj v stričevo skladišče. Z nevidnim, toda stanovitnim prizadevanjem avstrijskega konzulata prodirajo do zadnjega človeka v deželi novice o zaveznikih zmagah in Napoleonovem padcu, ki je samo še vprašanje dni. Zakoreninja se mnenje, da so francoski časi prešli in so konzulatu v Travniku štete ure.

Von Paulič se ne pokaže nikjer in ne govori z nikomer. Daville ga ni videl že šest mesecev, kar je Avstrija stopila v vojno, toda čuti ga vsepovsod. Misli nanj z nekim posebnim občutjem, ki ni ne strah ne nevoščljivost, temveč obojega nekaj; zdi se mu, da ga vidi onkraj Lašve v veliki hiši, ko mirno opravlja svoje posle, hladen, docela priseben, nikoli v dvomu in negotovosti, pošten in prebrisan, čist in nečloveški. Popolno nasprotje prismojenemu in bolestnemu zmagovalcu iz Konaka je pravzaprav on edini zmagovalec v igri, ki se že leta igra v tej travniški kotlini. Podpolkovnik samo čaka, neizprosno in mirno, da se žrtev, ki so jo nagnali v zagato, zgrudi in s svojim padcem razglasi zmago.

Sedaj je ta trenutek prišel. In von Paulič se je spet pokazal kot človek, ki sodeluje v starodavni in slovesni igri; njena pravila so neizprosna in boleča, toda logična, pravična in častna za zmagovalce in premagance.

Neko dopoldne v aprilu je prišel avstrijski kavaz v francoski konzulat, prvič po sedmih mesecih, in prinesel konzulu pismo.

Daville je poznal ta rokopis s samimi čistimi, pravilnimi potezami kot jeklene pšice, ki so vse enako ostre in frče v isto smer. Poznal je kaligrafijo, slutil smisel pisma, vendar ga je vsebina osupnila.

Von Paulič je sporočil pravkar sprejeto novico, da je vojna med zavezniki in Francijo srečno zaključena. Napoleon se je odpovedal prestolu. Na njegovo mesto je poklican zakoniti vladar. Senat je izglasoval novo ustavo in sestavljena je vlada s predsednikom Talleyrandom, beneventskim knezom. Ker meni, da ga bodo te novice o usodi njegove domovine zanimale, mu jih sporoča, srečen, da je konec vojne spet omogočil njune medsebojne odnose. Prosi konzula, da izroči gospe Davillovi izraze njegovega spoštovanja in tako dalje in tako dalje.

Presenečenje je bilo tolikšno, da pravi smisel in popolni pomen tega, kar je zvedel, sploh nista mogla prodreti v konzulovo zavest. V prvem hipu je odložil pismo in vstal od mize, kakor bi sprejel neko poročilo, ki ga je od von Pauliča že težko čakal.

Že dolgo, posebno od lanskega decembra in poraza v Rusiji je Daville mislil na možnost takega konca, ga presojal in zavzemal do njega svoje stališče

Tako se je počasi in neopazno pomirjal s padcem Cesarstva, z možnostjo tega padca. Tako je z vsakim dnem in z vsakim dogodkom ta daljna in davna grožnja postajala bližja, se na skrivaj vpletala v stvarnost in jo polagoma spreminjala. Za Cesarjem in Cesarstvom je pa bilo slutiti življenje, srečno, vsemogočno, neobsežno življenje s svojimi neštetimi možnostmi.

Sam ne ve, kdaj se je navadil misliti o dogodkih in stvareh tega sveta brez Napoleona kot temeljnega kamna. Skraja je bilo težavno in boleče, neka vrsta notranje omedlevice; spodrsaval je v sebi kakor človek, ki se mu ziblje in premika zemlja pod nogami. Nato je začutil v sebi neznansko puščobo, pomanjkanje slehernega navdušenja in oporišča. Začutil je pusto, bedno življenje, brez razgleda in tistih prividov v daljavi, ki so nestvarni, vendar dajejo našim rokam moč in dostojanstvo. Naposled je o tem toliko premišljeval in se tolikrat vdajal tem svojim čustvom, da je s te umišljene točke vse pogosteje začel presojati svet in Francijo, svojo in svoje družine usodo.

Ves ta čas je kakor zmerom vestno opravljal svoje dolžnosti, prebiral razpise in članke v *Moniteurju*, poslušal pripovedovanje kurirjev in potnikov o Napoleonovih načrtih za obrambo ožje Francije in o upanju, da doseže mir z zavezniki. Toda potem se je takoj spet vrnil v svoje misli, kaj in kako bo, kadar bosta zginila Cesar in Cesarstvo; in v take misli se je pogrezal čedalje večkrat.

Skratka, doživljal je v sebi prav isto, kar je v tem času doživljalo na tisoče Francozov, preutrujenih v službi režima, ki je bil pravzaprav že davno premagan s tem, ker je bil prisiljen terjati od ljudi več, kakor so mogli dati.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst